ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)

ปริญญา

พัฒนสังคมศาสตร์ | สังคมศาสตร์

สาขา | **คณะ**

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

People's Participation on Village and Urban Fund Management at Ladsawai Subdistrict, Lum Luk Ka District, Pathum Thani Province

นามผู้วิจัย นางสาวสุภาชนก เหล็กกล้า

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก, SJD.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์สากล สถิตวิทยานันท์, วท.ด.)

ประธานสาขาวิชา .....

(รองศาสตราจารย์สากล สถิตวิทยานันท์, วท.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

People's Participation on Village and Urban Fund Management at Ladsawai Subdistrict, Lum Luk Ka District, Pathum Thani Province

โดย

นางสาวสุภาชนก เหล็กกล้า

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)
พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุภาชนก เหล็กกล้า 2556: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์) สาขาพัฒนสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก, SJD. 157 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีและเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และการกู้ยืมเงิน กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ช่วงปี พ.ศ. 2554 จำนวน 171 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการประกอบวิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้สถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกองทุนมีส่วนส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ จากการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เพศและสถานภาพสมรส อาชีพหลัก มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้และการกู้ยืม ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

_____ _____ __/____/____

ลายชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Supachanok Lekkla 2013: People's Participation on Village and Urban Fund Management at Ladsawai Subdistrict, Lum Luk Ka District, Pathum Thani Province. Master of Arts (Development Social Sciences), Major Field: Development Social Sciences, Faculty of Social Sciences. Thesis Advisor:
Assistant Professor Pramote Prachonpachanuk, SJD. 157 pages.

The Objectives were to study the level of People's Participation on Village and Urban Fund Management at Ladsawai Subdistrict, Lum Luk Ka District, Pathum Thani Province and to compare the level of People's Participation on Village and Urban Fund Management with personal factors gender age, marriage, status, education, occupation, revenue, and loan. The sample size in this study consisted of 171 member in 2011. The data was collected by applying the questionnaires, interview and observation. The statistics provided percentage, mean, standard, t-test, and F-test with the level of statistical significant of .05

The results were presented as follows; the level of people's participation on village and urban fund management at high level. The highest dimension of participation was in benefits, followed by operation, evaluation and decision making respectively. The hypothesis test found that personal factors such as gender, marriage status and occupation were different in statistically significant level of .05 the other factors such as age, education, revenue and loan were not statistics significance.

_____ _____ __/____/____

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตรจารย์ ดร. ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก ประธานกรรมการที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สากล สถิตวิทยานันท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาร่วมและประธานสาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ พงศ์ยี่หล้า ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุระ พัฒนเกียรติ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ศิษย์ด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด ซึ่งความรู้นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิติประจำวันได้อย่างดียิ่ง

ขอบพระคุณคุณลุงสำเภาและคุณป้าปทุม สุขบ่าย ประธานและเลขานุการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ได้ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสุรเชษฐและคุณแม่สุภาภรณ์ เหล็กกล้า ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งครอบครัวภิรมย์ภักดี ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ตลอดจนลุงบอส พี่ต่าย พี่น้ำ พี่อุ้ม ปอและเม รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ชาวพัฒนสังคมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ผู้วิจัยขอมอบความดีให้แก่ผู้ที่กล่าวนามและมิได้กล่าวนามในที่นี้ทั้งหมดทุกท่าน

สุภาชนก เหล็กกล้า

เมษายน 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (6)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

นิยามศัพท์ 3

บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร 6

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 6

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 23

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 32

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 47

ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 69

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 81

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 86

กรอบแนวคิดในการวิจัย 87

สมมติฐานการวิจัย 88

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 89

ประชากรในการวิจัย 89

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 89

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 90

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 92

การเก็บรวบรวมข้อมูล 93

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	94
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	96
ผลการวิจัย	96
ข้อวิจารณ์	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสมอแนะ	130
สรุปผลการวิจัย	130
ข้อเสนอแนะ	136
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	138
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	146
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	154
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	157

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์การประเมินระดับกองทุนหมู่บ้าน	45
2	ประชากรตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี	70
3	จำนวนและร้อยละของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	97
4	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แยกตามรายข้อ	100
5	สรุปผลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	106
6	ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	107
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามเพศ	108
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามอายุ	109
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามเพศ	110

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามสถานภาพสมรส	111
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามสถานภาพสมรส	112
12	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามสถานภาพสมรสด้วยวิธีการของ Scheffe	113
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามระดับการศึกษา	114
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามระดับการศึกษา	115
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามอาชีพ	116
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามอาชีพ	117
17	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามอาชีพด้วยวิธีการของ Scheffe	118

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามรายได้	119
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามรายได้	120
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามการกู้ยืมเงิน	121
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตามการกู้ยืมเงิน	122
22	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	123

ตารางผนวกที่

1	ค่าสัมประสิทธิ์แอฟฟาของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	155

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	87

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ 2540 ซึ่งให้ความสำคัญกับคน และให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ดังนั้นรัฐบาลในสมัย พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตรได้แถลงนโยบายเร่งด่วนต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่จะเร่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจความยากจน เพื่อนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ และให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นรัฐบาลกำหนดนโยบายเกี่ยวกับประชาชน อาทิเช่น โครงการพักชำระหนี้เกษตรกร โครงการธนาคารประชาชน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค และโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นต้น (เรวัต ธรรมาอภิรมย์, 2548)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการกองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างงาน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท ให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ท้องถิ่นบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนและพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนา ความคิดริเริ่ม เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานล่างของประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อันเนื่องมาจากความมุ่งหวังของกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ในการที่จะให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เกิดการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชาชนนั้น ผลที่ได้รับจากการร่วมมือกันของประชาชน คือ ได้รับการจัดชั้นมาตรฐานกองทุนหมู่บ้าน เป็นกองทุนหมู่บ้านระดับดีมาก ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีเด่น ได้รับคัดเลือกและอนุมัติให้จัดตั้งสถาบันการเรียนรู้กองทุนหมู่บ้านของจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้ยังจะมีการยกระดับให้จัดตั้งเป็นสถาบันการเงินของตำบล (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ชัดเจนว่า การที่กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ได้รับรางวัล ย่อมถือเป็นการการันตีว่าชุมชนนี้มีความน่าสนใจที่จะเข้าไปศึกษาวิจัย เพราะการที่ชุมชนใดชุมชนหนึ่งจะมีความเข้มแข็งได้นั้น ต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในชุมชน ดังนั้นจากข้อมูลที่ว่ากองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ประสบความสำเร็จ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจเป็นอย่างยิ่งว่าความสำเร็จดังกล่าว ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างไรและมากน้อยเพียงใด ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมมีอะไรบ้างและมีวิธีการจัดการปัญหาอย่างไร จึงประสบความสำเร็จได้ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้ชุมชนอื่นๆ ได้เห็นถึงวิธีการที่นำมาซึ่งความสำเร็จดัง เช่น กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีและได้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญที่แท้จริงของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการเสริมสร้างวินัยทางการเงิน ซึ่งมีความสำคัญต่อทิศทางในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งเป็นแนวทางแก่ชุมชนอื่นที่มีความสนใจจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีศักยภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 300 คน ในที่นี้ ไม่ได้รวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน (ที่มา: ฝ่ายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, 31 ธันวาคม 2554) โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งการลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยกำหนดระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมข้อมูลในช่วงตั้งแต่เดือนสิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำที่มีขอบเขตและความหมายเฉพาะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายให้ตรงกัน ดังนี้

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมายถึง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดใช้เป็นหมู่บ้าน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ในที่นี้ หมายถึงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจ ร่วมเสียสละในการพัฒนา ร่วมลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจกันไว้ ทั้งยังมีการแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าร่วมในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ กำหนดนโยบายจากความต้องการและการตัดสินใจปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การเข้าร่วมโครงการโดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติการด้วยแรงงาน แรงเงิน และทรัพยากรอื่นๆ

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง เป็นการร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นหรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การร่วมกันควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน ควบคุม และดูแลกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยผ่านการยินยอมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และในที่นี้จะต้องไม่เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการกู้ยืมเงิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพศ หมายถึง เพศหญิงและเพศชายที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

อายุ หมายถึง จำนวนอายุของบุคคลที่เป็นสมาชิกกองทุน นับอายุเต็มในขณะที่กรอกแบบสอบถาม มีหน่วยเป็นปี

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของบุคคลที่เป็นสมาชิกกองทุน ซึ่งแบ่งได้เป็น สถานภาพโสด สมรส หย่า/แยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาของบุคคลที่เป็นสมาชิกกองทุน ที่จบการศึกษาสูงสุด ได้แก่ ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวะ ระดับอุดมศึกษา

อาชีพ หมายถึง หน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งจะต้องกระทำในชีวิตประจำวันโดยในแต่ละอาชีพนั้น จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของครอบครัว ได้แก่ แม่บ้าน อาชีพอิสระ/ค้าขาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานบริษัท อื่นๆ

รายได้ หมายถึง รายได้สุทธิของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

การกู้ยืมเงิน หมายถึง จำนวนครั้งในการยืมเงินในกลุ่มสมาชิกภายในกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ โดยผ่านความยินยอมของคณะกรรมการกองทุนฯ เพื่อผู้กู้นำไปลงทุน หรือ สิ่งอันเป็นประโยชน์แก่ผู้กู้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า รวมรวบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางสังคมเป็นกรอบคิดตะวันตก ซึ่งเกิดขึ้นควบคู่กับความเชื่อใน ระบอบประชาธิปไตยที่เชื่อเรื่องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างประชาชน นอกจากนั้นความเชื่อเรื่อง “การมีส่วนร่วม” มีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับความเชื่อในเรื่อง “ความเป็นปัจเจก” (Individualism) ที่มีความสามารถและศักยภาพที่คิดเองเป็นในการแสดงความคิดเห็นของตนในชุมชนที่สังกัด ปัจเจกเหล่านี้มีความตระหนักว่า พวกเขาจำเป็นต้องมารวมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุก ๆ คน ภายใต้กติกาที่ร่วมกันกำหนด (จามะรี เชียงทอง, 2549)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในขณะที่สังคมไทย แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม (A Theory of Participation) เป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาชนบทที่ปรากฏในสังคมไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 และปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมาและมีการให้ความหมายไว้หลากหลายในแต่ละช่วงเวลา เช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 บรรจุการมีส่วนร่วมไว้ ว่าเป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่สนับสนุนให้ชาวบ้านช่วยเหลือตนเองได้ และสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) เน้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสังคมสมัยใหม่และระบบตลาดอย่างแนบแน่น แต่ความหมายดังกล่าวต้องมาชะงักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2541-2545) เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมถูกเปลี่ยนนัยเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจทางการปกครอง มีการดึงเอาองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และภาคสาธารณะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้กรอบเศรษฐกิจพอเพียงและยังคงนัยยะของความหมายเช่นนี้จนถึงปัจจุบัน (Rigg and Jonathan, 2008 อ้างในโกวิทย์ พวงงาม,2553)

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในแวดวงวิชาการและได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างกันดังต่อไปนี้

เฉลิม เกิดโมลี (2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าหมายถึงการที่ประชาชนได้ใช้คุณสมบัติส่วนตัวด้านความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่ เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ กิจกรรมส่วนร่วม

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ (2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการที่ประชาชนซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล กลุ่ม และองค์กร มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการทรัพยากร อาทิการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความเห็นและชี้ประเด็นปัญหา การตัดสินใจกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดการ การได้รับประโยชน์ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ การติดตามประเมินผล และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค

พัชรี สิโรรส (2546) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบันคือกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดการเข้าใจและการรับรู้ – เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

เสรี พงศ์พิศ (2547) ได้กล่าวไว้ถึงความหมายของการมีส่วนร่วมคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารจัดการชุมชนคน ทุนของชุมชน

อถิลวดี บุรีกุล (2547) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิ และหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่างๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2552) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ประชาชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพทาง เศรษฐกิจ และสังคม การมีส่วนร่วมในความหมายนี้จึงเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนพัฒนาการรับรู้ สติปัญญาและความสามารถในการตัดสินใจ กำหนดชีวิตด้วยตนเอง ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นวิธีการ (Means) และเป้าหมาย (Ends) ในเวลาเดียวกัน

United Nation (1978 อ้างใน อนุรักษ์ สิงห์ชัย, 2545) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการพัฒนาว่า หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ กระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จัดการสร้างทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ตลอดจนการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ โดยสมัครใจ

Brown and Moberg (1980 อ้างใน ประภาพร ศรีสถิตธรรม, 2543) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีอิทธิพลซึ่งกันและกันในการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบต่อพวกเขาในอนาคต ซึ่งอาจถูกกำหนดขึ้นมาอย่างเป็นทางการหรือได้รับการสนับสนุนอย่างไม่เป็นทางการ

Wertheim (1981 อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม, 2553) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการที่ประชาชนจะเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทั้งด้านการบริหารการเมือง เพื่อที่จะกำหนดความต้องการของตนเองในชุมชนได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา

Turton (1987 อ้างใน อานันท์ กาญจนพันธ์, 2544) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมหมายถึงความพยายามจัดตั้งร่วมกันเพื่อเพิ่มความสามารถของตนในการเข้าควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสภาวการณ์ทางสังคมขณะหนึ่ง โดยกลุ่มคนที่มักถูกกีดกันจากอำนาจควบคุมนั้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันหลายความหมาย โดยสรุปความหมายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมนั้นเป็นอำนาจในการตัดสินใจของบุคคล กลุ่มองค์กรในการเข้าร่วมกระบวนการทำงานที่อาศัยความพร้อมเพรียง ระบบความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่นภายในตัวตนของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร หากจะกล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดสามารถเข้าใจสถานการณ์ของการทำงาน โดยเฉพาะการทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน กลุ่ม องค์กร ที่อยู่ในกระบวนการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินงาน เป็นต้น ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทวีวงศ์ ศรีบุรี (2538) ได้สรุปว่า วัตถุประสงค์ของการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ มีดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ หรือกิจกรรมและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

2. เพื่อช่วยในการชี้ประเด็นปัญหา และคุณค่าต่างๆ ของสิ่งแวดล้อม

3. เพื่อช่วยแสดงความคิดเห็นอันอาจเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา

4. เพื่อช่วยในการให้ข้อมูลย้อนกลับ และช่วยในการวิเคราะห์ผลกระทบ

5. เพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งและเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกัน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547) ได้ให้เหตุผลของของความสำคัญในการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่จำกัด ทุกคนมีความห่วงใย จึงต้องเข้ามามีส่วนร่วม

2. เพื่อชุมชนและกลุ่มต่าง ๆ สนับสนุนต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ หรือ ในบางกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่อยู่ในสถานะที่จะบังคับใช้ตัดสินใจนั้น ๆ ได้ หรือ ต้องได้รับความสมัครใจหรือสนับสนุน จากคนส่วนใหญ่ของชุมชน จึงสามารถดำเนินการได้ มิฉะนั้นกลุ่มที่คัดค้านอาจทำให้โครงการล้มเลิกไปได้ จึงต้องให้ชุมชนสนับสนุนโครงการให้มาก

3. เมื่อตัดสินใจอย่างไรแล้ว จะเกิดผลกระทบ ที่สำคัญต่อ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล

4. เพื่อทางเลือกที่ดีกว่า ทั้งนี้ฝ่ายรัฐบาลอาจไม่มีข้อมูลที่ดี หรือ แนวคิดที่เหมาะสมที่สุดเสมอไป หรือจะลอกแบบจากกิจกรรมที่สำเร็จ โดยใช้ชุดความรู้เดียว หรือแผนงานที่วิเศษเพียงแผนเดียวเพื่อไปใช้ในที่อื่น ที่สภาพแวดล้อมให้สำเร็จได้ง่ายๆ จึงต้องให้ผู้รับผลกระทบหรือผู้ที่ใช้ประโยชน์จากโครงการมาร่วมให้ความคิดเห็นด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. เป็นหลักการบริหารบนพื้นฐานของความสุจริต ยุติธรรม ภายใต้ระบบประชาธิปไตยการให้มีส่วนร่วมจากประชาชนเสมือนการให้ตรวจสอบ การทำงานของหน่วยงาน นอกจากนี้การที่ชนกลุ่มต่างๆ มีส่วนร่วม โดยร่วมให้การค้นหาปัญหา ร่วมวางแผน ฯลฯ หมายถึงการได้ให้ความเป็นธรรมที่จะให้พวกเขาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

6. ประชาชนอาจเป็นต้นเหตุของความล้มเหลวของโครงการได้ถ้าไม่ให้มีส่วนร่วม

7. ประชาชนอยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์รับทราบและเผชิญปัญหานั้นๆ เอง

8. จำเป็นต้องมีตัวแทนประชาชนหลายฝ่าย ร่วมดูแล ผลประโยชน์ของตน เพราะที่ผ่านมาผลประโยชน์จากการพัฒนาตกถึงเฉพาะคนบางกลุ่ม

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วม นักวิชาการได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ เอาไว้ดังต่อไปนี้

Brenes (1994 อ้างใน นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วม มีประเด็นสำคัญ 10 ประการ

1. มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณาเพื่อได้วางแนวดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคล กลุ่มใด เข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใด และโดยวิธีใด ฯลฯ โดยคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมนี้ควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบในจำนวนมากพอควร และให้มีความหลากหลายมากพอ

2. ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการ โดยหลักการควรต้องให้ผู้มีส่วนได้-เสีย เข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการตั้งแต่เริ่มต้น จนโครงการยุติหรือหากคณะผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมอาจจัดให้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่แต่ละคน เกี่ยวข้องด้วยจริงๆ เท่านั้นก็ได้

3. การมีส่วนร่วมนี้ ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง หรือจะให้เป็นแนวทาง คือจะให้เพียงบุคคลต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องก็พอใจคิดว่าบรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งแล้วหรือจะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ต้องทำให้ดี โดยตอบให้ได้ว่า หลังจากการมีส่วนร่วมแล้ว จะมีอะไรดีขึ้น อะไรควรเกิดขึ้นอีกครั้ง อันเป็นการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้งานเกิดความสำเร็จดียิ่งขึ้น

5. การมีส่วนร่วมนั้น มีมิติทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

6. สถานการณ์การมีส่วนร่วมนั้นต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งมิใช่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่งแต่จะต้องสร้างขึ้นเอง ดังนั้นการที่จะให้มีผู้สั่งว่าให้ มาร่วมกันให้เต็มที่แล้วมีคนมาร่วมคงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ วิธีการมี ส่วนร่วมต่างๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการที่ดี ต้องให้ความพยายามเพื่อให้เกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้เกิดแนวคิดประชาสังคม มีจิตสำนึกสาธารณะ และเคารพความหลากหลายทางความคิดจน กระทั่ง เป็นวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน โดยเฉพาะการคำนึง ว่าเมื่อเกิดแนวคิดมุมมองที่หลากหลายร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดมุมมองที่ดีขึ้นและเกิดความรอบคอบขึ้น

7. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา ซึ่งหากเกิดขึ้นได้คือ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไปด้วยจะเสมือนการให้การศึกษาแก่สังคมไปในขณะเดียวกัน แต่หลากหลายโอกาสต้องให้เกิดความพร้อมในแต่ละเรื่อง ต้องใช้เวลารอคอยบ้างเช่นกัน

8. การมีส่วนรับรู้สภาพปัญหา โดยมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชน ได้รู้สภาพความเป็นจริงมากขึ้น การมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหา ทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะนำความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกันและร่วมแก้ปัญหานั้นๆ ได้ จะทำให้เป็นบทเรียนที่จะแก้ปัญหากันเองต่อไปได้

9. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคนคล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้น แต่คนในชุมชนหนึ่งๆ มักมีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกัน มีค่านิยมร่วมกันและมีความรับผิดชอบต่อชุมชน ฯลฯ เช่นกัน

10. ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะปนอารมณ์ขันประกอบไปด้วย เพราะในสังคมไทยการมีอารมณ์ขัน จะช่วยให้บรรยากาศการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ดี ดังนั้นในการประชุมถ้าใช้อารมณ์ขัน ดนตรี เกมส์ กีฬา เข้ามาร่วมด้วยจะสร้างอารมณ์การมีส่วนร่วมให้เพิ่มขึ้นได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีวัดการมีส่วนร่วม

ชัยรัตน์ สมสืบ (2539) กรอบการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแยกเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

1. การไม่มีส่วนร่วมอย่างสิ้นเชิงหมายถึงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมจากการถูกบังคับหรือการถูกข่มขู่จากบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เสียผลประโยชน์

2. การมีส่วนร่วมเพียงในนามหมายถึง การที่ประชาชนถูกผลักดันจากอำนาจหรือถูกจ้างให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ซึ่งไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

3. การมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อยหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการถูกถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ แต่ไม่ได้มีการยืนยันความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนจะได้รับการพิจารณาในการกำหนดการแก้ไขปัญหานั้น

4. การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีการร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

5. การมีส่วนร่วมสูงสุดหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมและตัดสินใจร่วมกันในกิจกรรมนั้นๆ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน

2. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล-ข่าวสาร

3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการที่ตนจะมีส่วนได้-เสียด้วย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมนั้นตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.1 มีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 มีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 มีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือด้าน อื่นๆ เพื่อให้โครงการสำเร็จ

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

สถาบันวิจัยสังคม และสถาบันวิจัยสภาพแวดล้อม จุฬาฯ (2545) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยอิงพัฒนาการพัฒนาของโครงการพัฒนาเป็นเกณฑ์ไว้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยภารกิจสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

5. การมีส่วนร่วมในการประเมิน

พัชรี สิโรรส 2546 ได้มีขั้นตอนการวางแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ขั้นเตรียมการ

2. ขั้นการจัดทำแผนการมีส่วนร่วม

3. ขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนการเตรียมการ

1. กำหนดทีมงานหรือผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะไม่ใช่เป็นเพียงนักประชาสัมพันธ์

2. ตรวจสอบสถานการณ์ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ

3. ประเมินสถานการณ์สาธารณะหรือชุมชน

ขั้นตอนการวางแผนการมีส่วนร่วม

1. ระบุผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นที่ห่วงกังวล

2. คาดการณ์ระดับของการโต้เถียงและความไม่ลงรอยของประเด็นหรือโครงการ

3. ระบุวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ

4. ระบุเงื่อนไขพิเศษของชุมชน หรือประเด็นที่อาจกระทบต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม

5. การเลือกเทคนิคและกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ตามขั้นตอนการตัดสินใจ

6. เขียนแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติ

การดำเนินการตามแผน ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่กิจกรรมการมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีสาธารณะต้องมีการตัดสินใจว่าจะจัดที่ใด เมื่อไร ใครเป็นวิทยากร สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือความยืดหยุ่นในการนำไปสู่การปฏิบัติ และการตรวจสอบและปรับปรุงแผนการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับสถานการณ์หากมีการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้อง อาจรวมถึงประชาชน

รูปแบบการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980 อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอนได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งได้ประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ กำหนดนโยบายจากความต้องการ และการตัดสินใจปฏิบัติการ อาจจะเป็นการตัดสินใจในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโครงการโดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติการด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่นๆ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยและแนวทางการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้ ปัจจัยด้านการจัดการ

1. พัฒนาการให้เกิดการมีส่วนร่วมในพันธกิจและเป้าหมายเป็นงานสำคัญที่ ทางฝ่ายจัดการต้องให้ผู้มามีส่วนร่วมนั้นต้องร่วมในเป้าหมาย และเป็นพันธกิจร่วมกัน ที่แต่ละฝ่ายต้องร่วมมือกัน

2. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจของการที่ต้องพึ่งพากันหรือร่วมกันการจะเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนั้นคงไม่ใช่ผู้จัดการเท่านั้น แต่ต้องกระจายข้อมูลให้ทุกคนทราบร่วมกันว่าถ้า ต่างคนต่างทำงาน โดยไม่เข้ามามีส่วนร่วมกันงานก็จะออกมาอย่างไม่มีคุณภาพ

3. หาความเห็นชอบร่วมกันในงานที่แต่ละฝ่ายจะรับไปทำความไม่ชัดเจนในบทบาท ที่แต่ละฝ่ายจะรับผิดชอบ มักนำความเสียหายแก่เป้าหมายของงานได้ โดยเฉพาะการที่บางฝ่ายเคยได้อำนาจ แล้วต้องสูญเสียอำนาจไป

4. สร้างความไว้เนื้อเชื่อใจต่อกันการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อแต่ละฝ่ายคิดว่าผู้ที่ร่วมงานนั้น มีความสามารถและเป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจกัน ถ้าหากเห็นว่ากลุ่มใดจะทำงานร่วมด้วยไม่ได้ หรือไม่เต็มใจจะร่วมงานหรือไม่เห็นด้วยกับวิธีการในการร่วมงานก็จะเกิดปัญหาขึ้นได้

5. ลดการแข่งขันของแต่ละฝ่ายหากไม่มีการจัดการให้สิ่งแวดล้อมที่แต่ละฝ่ายจะมองเห็นชัดว่าเป็นหุ้นส่วนด้วยกันแล้ว ก็มักจะเกิดการแข่งขันกันเอง เกิดการแย่งชิงทรัพยากรกันหรือชิงอำนาจกัน

6. สร้างความมั่นใจว่าแต่ละฝ่ายจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมกันทำงานเป็นความจำเป็นที่จะสนับสนุน ให้แต่ละฝ่าย เห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมกัน แล้วเกิดผลดีมากมายกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป ผู้จัดการโครงการจะต้องไวต่อความรู้สึกที่จะจูงใจ กระตุ้นความสนใจให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าของงานที่ทำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยด้านการสื่อสาร

การมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเองและสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชนจากนั้นพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่คิดว่าเหมาะสมได้โดยกล้าแสดงความรู้สึกนึกคิด การระดมปัญหาออกมา การวิเคราะห์ปัญหา และหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้ โดยภาพรวมการสื่อสารที่จะสนับสนุน ควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ใช้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม คือให้เน้นแบบสนทนาโต้ตอบระหว่างบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลทั้งต้องมีทักษะในการคิด ฟัง และเคารพความคิดของผู้อื่น อันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ร่วมกันได้

2. มีความหลากหลาย ผสมผสานกันในการใช้สื่อหลายชนิดทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพ สื่อเสียง สื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล

3. ควรเป็นการใช้สื่อเพื่อเข้าถึงบุคคลทั้งกลุ่มที่อาจเสียประโยชน์และสาธารณชนทั่วไป เพื่อให้รับรู้ เข้าใจ เกิดความรู้สึกเห็นชอบ และร่วมสนับสนุน

4. การสื่อสารนั้นใช้ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

5. สื่อบุคคลนั้น ควรเริ่มด้วยการแต่งกายชุดสุภาพ เรียบง่าย หลีกเลี่ยงสัญลักษณ์ของอำนาจ วางตัวสบายๆ เป็นกันเองสนทนาด้วยคำถามง่ายๆ ใกล้ตัว ใกล้ครอบครัว และใกล้ใจ ใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยน นิ่มนวล ปลุกเร้าให้แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดทัศนคติที่ว่าพวกเราจะทำได้ไม่คำนึงถึงความไม่สันทัดในภาษาวิชาการของชาวบ้าน ฯลฯ

6. ใช้หลัก “อปริหานิยธรรม” อันเป็นธรรมเพื่อความเจริญที่มีประเด็นสำคัญส่วนหนึ่งระบุว่า

6.1 หมั่นประชุมเป็นเนืองนิตย์

6.2 พร้อมเพรียงกัน (เริ่มและเลิกโดยพร้อมเพรียงกัน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.3 พร้อมเพรียงกันกระทำกิจที่พึงควรกระทำ

7. ในการประชุมควรให้ผู้ประชุมนั่งสบายๆ ทุกคนเห็นหน้ากัน มีการเขียนบนกระดานเพื่อทุกคนเห็นข้อมูลไปพร้อมๆ กัน ให้ระลึกไว้ว่า ผู้ที่เข้าประชุมทุกคน เป็นเจ้าของการประชุม มิใช่องค์กรของผู้จัดประชุม และผู้นำการประชุม กำกับกระบวนการ มิใช่กำกับเนื้อหา การประชุม

8. นอกจากการเสนอความคิดเห็นโดยการพูดในที่ประชุม ควรมีการเขียนโดยใช้ระบบ โดยให้แต่ละคนเขียนใส่กระดาษ ขนาด เอ 4 พับ 2 หรือ 3 โดยไม่ระบุรายชื่อ แล้วรวบรวมมาติดกระดานเพื่อประกอบการอภิปรายด้วย

9. ใช้เครื่องมือสื่อสารขนาดเล็ก ที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ราคาแพงเสมอไป

10. ส่วนใหญ่สื่อต่างๆ ควรสร้างและใช้ได้ในท้องถิ่น แต่ผสมผสานหลายสื่อ เพื่อเข้าถึงบุคคลเป้าหมายหลายกลุ่ม โดยเฉพาะสื่อที่ชุมชนมีส่วนร่วมผลิตหรือทำงาน

11. สื่อไม่ควรมีลักษณะแข็งตัว ยืดหยุ่นได้

12. มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร

13. เน้นการสื่อสารแนวนอนในทุกระดับของสังคมและเป็นการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ แหล่งสื่อจึงมาจากคนทุกกลุ่มในสังคมมิใช่มาจากผู้มีอำนาจสูงเพียงฝ่ายเดียว

14. ผู้รับสารมิใช่รอรับข่าวสารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องกระตือรือร้น ที่จะแสดงกริยาป้อนกลับด้วย

15. มีคณะทำงานที่มีความเป็นประชาธิปไตย (เคารพในความเสมอภาคและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) เห็นคุณค่าของคนในชุมชนเพื่อเขาจะมีกำลังใจทำสิ่งแปลกใหม่ขึ้นมาได้ มีทั้งความรู้พื้นฐานเทคนิคหลายวิธีที่จะเลือกใช้ และมีกลวิธี ที่ชาญฉลาดกับแต่ละสถานการณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

16. เนื้อหาและอุดมการณ์มิใช่ถูกตัดสินมาจากข้างบน แต่ทัศนะต่างๆ ต้องมีชนชั้นล่างร่วมตัดสินด้วย

17. สร้างความพอใจให้ผู้มีส่วนร่วมรู้สึกมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วม

18. ช่วงเวลาการมีส่วนร่วมควรเป็นไปตลอดเวลาหรือยาวนาน มิใช่ชั่วคราว

ปัจจัยทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม

1. การกระจายอำนาจทางการเมือง และอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชน ต้องมีมากพอ

2. การให้สิทธิ ความเป็นพลเมืองเพื่อประชาชนจะได้รับแรงจูงใจมามีส่วนร่วม

3. สภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกายภาพ ในชุมชน เอื้อต่อการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (เชื่อว่าถ้าได้รับโอกาสอย่างดี ประชาชนมีความสามารถพัฒนาชีวิต-ความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นได้)

ปัจจัยของโครงการนั้นเอง

1. โครงการให้ความสะดวกกับประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังหรือไม่ หรือเพียงให้มีประชาสัมพันธ์ไป ทำความเข้าใจ โดยให้เพียงให้ข้อมูลจากโครงการและมักทำไม่ถูกต้อง

2. ให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการนั้น คือมีโอกาส มีอิทธิพลต่อการตัดสิน ตั่งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการตัดสินใจนั้นๆ จริงๆ

3. ให้การพัฒนาความรู้สึกและทักษะการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยด้านพี่เลี้ยง (facilitator)

1. พี่เลี้ยงต้องร่วมกับชุมชนศึกษาให้เข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของคนในชุมชน และโครงสร้างอื่น ๆ

2. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกระบวนการมีส่วนร่วม

3. ค้นหาผู้นำหรือผู้มีแววเป็นผู้นำแล้วช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมในชุมชน

4. รวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อร่วมกันค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไข

5. สนับสนุนข้อมูลข่าวสาร กำลังใจ และมีส่วนร่วมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

6. มีความจริงใจ ทำตนให้ประชาชนเชื่อถือและศรัทธา

7. ไม่ทำตนห่างไกลชุมชนแต่ใกล้ชิดและช่วยเหลือตลอดเวลา ต้องช่วยในกรณีที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น

ปัจจัยด้านผู้นำ

1. ผู้นำชุมชนต้องมีความจริงใจ ที่จะช่วยเหลือชุมชน

2. ต้องได้รับการยอมรับจากชาวบ้าน

3. มีความสามารถในการกระตุ้นชาวบ้านให้ค้นปัญหา เห็นความจำเป็นของการแก้ปัญหานั้นๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยด้านสังคม-จิตวิทยา

1. ควรกระตุ้นให้ชาวชุมชนมีความสนใจ และห่วงกังวลในปัญหานั้น ๆ ร่วมกันจนเป็นเจ้าของปัญหานั้นๆ ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ต่างตกลงใจร่วมกันที่จะแก้ไขปัญหานั้น

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2547) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ระบุไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

2. การลดค่าใช้จ่ายและสูญเสีย เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ

3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้

6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการสนองต่อความกังวลของประชาชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเวทีฝึกผู้นำชุมชน

8. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีคำหนึ่งที่พอใช้แทนกันได้ คือคำว่า การจัดการ ซึ่งหมายถึงการจัดการเชิงธุรกิจมากกว่าจะหมายถึงการบริหารราชการ สองคำนี้มีหลักสังเกต ดังนี้ ถ้าเป็นการบริหารราชการ ใช้คำว่า การบริหาร ถ้าเป็นการบริหารเชิงธุรกิจใช้คำว่า การจัดการ อย่างไรก็ตาม 2 คำนี้ใช้แทนกันได้ เพราะหมายถึงการบริหารเช่นเดียวกัน (สมชาย วณารักษ์ 2546)

ความหมายของการบริหาร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหาร พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการบริหารไว้มากมาย ซึ่งในที่นี้จะยกมาเพียงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

จิราภรณ์ สว่างเนตร (2543) ให้ความหมายของการบริหารว่า คือ กระบวนการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้กล่าวถึงการบริหารจัดการว่า การบริหารและการจัดการนั้น มีความหมายแตกต่างกันในบางประการคือ

1. ความแตกต่างกันในลักษณะการใช้ คำว่า การบริหาร มักจะใช้ในงานภาครัฐหรืองานราชการเรียกว่า การบริหารราชการ ไม่เรียกว่า การจัดการราชการ แต่ถ้าเป็นงานธุรกิจเอกชน เราสามารถใช้ได้ทั้งคำว่า บริหารและจัดการ เช่น เราอาจใช้คำว่า การบริหารธุรกิจและการจัดการธุรกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ความแตกต่างในความสำคัญและขอบเขตของงาน เพราะการบริหารจะให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) มากกว่า แต่ก็มีความหมายครอบคลุมไปทั้งกระบวนการของนโยบายด้วย จึงมีขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่าการจัดการ เพราะการจัดการจะมุ่งเน้นความสำคัญเฉพาะที่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation)

มัลลิกา ต้นสอน (2544) ให้ความหมายของการบริหารว่า คือ การกำหนดแนวทางหรือนโยบายการสั่งงาน การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

สมยศ นาวีการ (2544) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือ กระบวนการวางแผนการจัดองค์กรการสั่งการและการควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์กรและการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

เสนาะ ติเยาว์ (2546) ให้ความหมายของการบริหารว่า คือ กระบวนการทำงานกับคนโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการบริหารออกเป็น 5 ลักษณะ

1. การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน

2. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. การบริหารเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การบริหารเป็นการให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2548) ได้ให้ความหมายของการบริหารคือ การทำงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระบวนการบริหาร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้มากมาย ซึ่งในที่นี้จะยกมาเพียงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

ปธา สุวรรณมงคล และ อุทัย เลาหวิเชียร (2545) ได้สรุปเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายและแนวทางการกระทำที่ต้องการจะบรรลุถึงในอนาคต การพัฒนายุทธวิธีและแนวทางการกระทำ การจัดทำนโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นกระบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะสามารถทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ประกอบด้วยความสัมพันธ์พื้นฐาน 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่และการยอมรับให้มีการตรวจสอบ

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกสรร การพัฒนาบุคคลเพื่อให้ได้บุคคลมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ

4. การอำนวยการ (Directing) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเอื้ออำนวยให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้สูงสุด

5. การประสานงาน (Coordinating) การประสานงานเป็นหน้าที่ของการทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กรไปในทิศทางที่มุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนด

6. การควบคุม (Controlling) มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดระบบการทำงาน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลงานและการดำเนินแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อทราบอุปสรรคและหาทางแก้ไขแต่เนิ่นๆ ทำให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ต้องการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุป หลักการหรือกระบวนการในการบริหารงานขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องใช้กระบวนการที่เหมาะสมในการบริหารงานในองค์กรของตนเองซึ่งกระบวนการบริหารงานนั้นจะประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การอำนวยการการประสานงาน การรายงานผล การบริหารงบประมาณ ซึ่งกระบวนการบริหารเหล่านี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันเพื่อการบริหารงานที่ดีในองค์กร

องค์ประกอบของการบริหาร

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหาร พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้มากมาย ซึ่งในที่นี้จะยกมาเพียงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

จิราภรณ์ สว่างเนตร (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารว่า โดยทั่วไปในการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. การมีบุคคลร่วมอยู่ในการบริหาร กิจกรรมใดจะเรียกว่าเป็นการบริหารได้ก็ต่อเมื่อในกิจกรรมนั้นๆ มี “คน” รวมอยู่ด้วย

2. การกระทำเกิดขึ้น การบริหารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคนได้ลงมือกระทำการบางสิ่งบางอย่างมิใช่แต่เพียงการมอง การดู ความพึงพอใจเท่านั้น

3. มีการปฏิสัมพันธ์ในการบริหาร ต้องมีการประสานงานกัน หรือมีความสัมพันธ์ในระหว่างกันของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

4. มีกิจกรรมร่วมกัน ในกิจกรรมบางอย่างแม้ว่าจะมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น แต่ต้องมีกิจกรรมร่วมกันด้วย

5. เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดที่กำหนดกล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารนั้นจะต้องประกอบไปด้วย บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามาร่วมกันหรือประสางานกันกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับโครงสร้างองค์กรชุมชนนั้น เป็นกลไกที่เสริมสร้างความคล่องตัวในการบริหารจัดการองค์กร เช่น การแบ่งงานตามความสามารถหรือความถนัด การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำ และสามารถดำเนินงานให้ครอบคลุมภารกิจขององค์กร หากองค์กรชุมชนมีการจัดโครงสร้างที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานขององค์กรก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานได้ผลมาก

พะยอม วงศ์สารศรี (2543) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ นั้นจะพบสิ่งที่มีความเกี่ยวข้อง ที่เกิดขึ้นในองค์กร 3 ประการ คือ

1. มีหลักของการแบ่งงานกันทำ การที่มนุษย์มีการเข้ามาร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีการแบ่งแยกแรงงานกันทำตามความถนัด ตามความรู้ ความสามารถ ของตนให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มโดยส่วนร่วมได้มากที่สุดและทำงานไม่ซ้ำซ้อนกัน

2. มีการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ เพราะกลุ่มหรือองค์กรที่เกิดขึ้นนั้นจะประกอบไปด้วยบุคคลต่างๆ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถเฉพาะในส่วนของตนเอง มีความเข้าใจตามความนึกคิดของตน มีเป้าหมายของตนเอง อยากที่จะทำอะไรตามความต้องการของตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นกลุ่มหรือองค์กรที่จะทำงานได้สำเร็จนั้น จำเป็นที่จะต้องมีผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ คอยควบคุมสั่งการกำกับให้ทุกคนที่อยู่ในองค์กรทำงาน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรอยู่ตลอดเวลา

3. มีการจัดเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่างๆ เนื่องจากบุคคลที่เข้ามาทำงานร่วมกันจะมีความรู้ความสามารถมากน้อยต่างกัน ดังนั้นต้องจัดวางเรื่องความสัมพันธ์เหล่านี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบุคคลและของกลุ่มย่อยต่างๆ ที่ร่วมกันทำงานในองค์กร เพื่อให้มีการร่วมมือกันทำงานในทิศทางเดียวกันและเกิดการประสานกัน

ความหมายของการบริหารสังคม

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2545) เป็นแนวคิดเกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรที่มีความหมายหลากหลาย นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างสัมฤทธิ์ผล การบริหารสังคมไม่มีข้อกำหนดตายตัวและอาจใช้แนวคิดของใครก็ได้ที่ผู้บริหารสังคมคิดว่า เหมาะสมกับสถานการณ์

สุมาลี เทพสุวรรณ (2545) เป็นการรับวิธีการปฏิบัติ การแก้ปัญหา การปฏิรูป การวิพากษ์ทั้งในมุมกว้างและมุมแคบ ในทางทฤษฎีที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และเป็นที่นิยมมากที่สุด คือมุ่งให้สวัสดิการโดยเปลี่ยนจากสวัสดิการของรัฐมาเป็นของเอกชน

Ginsberg (1995 อ้างใน ทัศนีย์ ลักษณาภิชนชัช 2548) เป็นกระบวนการนำสังคมให้เคลื่อนไหวไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาคนและสังคม

สรุปความหมายของการบริหารสังคม คือ กระบวนการบริหารที่ประกอบด้วยการนำแนวคิดและแนวปฏิบัติงานจากหลากหลายสาขาวิชาชีพมาบูรณาการเข้าด้วยกันและกำหนดทิศทางเป็นการบริหารโดยมุ่งให้สังคมนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการทำให้ชีวิตของคนและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือพัฒนา โดยมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความอยู่ดีมีสุขสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขภายใต้สภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะเป็นกระบวนการบริหารที่มีพลวัตอย่างต่อเนื่องจึงต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและเงื่อนไขของเวลา เพราะเรื่องราวของคน สังคม สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

การบริหารสังคม : แนวคิด ทุนทางสังคม

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2546) การบริหารสังคมโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคนในสังคมจะทำให้สังคมพัฒนาไปได้อย่าง บูรณาการ และอย่างสมบูรณ์ โดยจำเป็นต้องให้คนในสังคมมีบทบาทร่วมกัน การมีบทบาทร่วมกันสามารถทำให้เกิดพลัง เกิดการบูณาการ เกิดความงาม เกิดความสุข เกิดปัญญา และนำไปสู่ความสำเร็จที่น่าพอใจร่วมกัน ความสามารถในการร่วมตัวของหมู่ชนอย่างมีพลังทุนทางสังคม

ทุนทางสังคมหรือทุนสังคม เป็นทุนสำคัญประเภทหนึ่ง นอกเหนือไปจาก ทุนกายภาพ ทุนการเงิน ทุนมนุษย์ ซึ่งมีบทวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทุนทางสังคม ทำให้เศรษฐกิจดี สังคมดี และการเมืองดีดังนั้นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในสังคมในลักษณะที่เป็นการร่วมตัวกันและมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทบาทร่วมกันให้เกิด ทุนทางสังคม ที่มากขึ้นและดีขึ้นด้วยบทบาทร่วมกันของคนในสังคมนั้น ควรมีลักษณะ คือ

1. ร่วมคิด

2. ร่วมดำเนินการ

3. ร่วมรับประโยชน์

4. ร่วมติดตามกำกับผล

5. ร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของคนในสังคม อาจเป็นไปได้ 2 ลักษณะคือ

1. ลักษณะทั่วไป กล่าวคือ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาค มีส่วนร่วมในการบริหารสังคม ตั้งแต่การวางแผนของสังคม การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนการสะท้อนหรือเสนอความคิดเห็นทั้งในส่วนสายพื้นที่และสายองค์การ ซึ่งตรงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ลักษณะเฉพาะกรณี ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับกรณีใดกรณีหนึ่ง ซึ่งกระทบหรืออาจกระทบต่อประชาชนจำนวนหนึ่ง เช่น

2.1 กรณีโครงการสาธารณะ (เขื่อน โรงไฟฟ้า ท่อก๊าซ ฯลฯ)

2.2 กรณีโครงการธุรกิจ (เหมืองแร่ โรงงาน การกำจัดน้ำเสีย ฯลฯ)

2.3 กรณีโครงการท้องถิ่น (การกำจัดขยะ การทำเหมือง ฝาย ฯลฯ)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกรณีเช่นนี้มีความสำคัญในสังคมและน่าจะเชื่อถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสังคมที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ ความราบรื่น สมานฉันท์และความสมประโยชน์ร่วมกันของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมอันจะเป็นผลดีต่อสังคม ทั้งในด้านจิตใจ สังคม การเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจ

การบริหารจัดการชุมชน

การบริหารจัดการชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของชุมชนบรรลุผล ชุมชนต้องมีการบริหารจัดการเพื่อการกระจายบทบาท ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ให้กับคนในชุมชน กำหนด แนวคิดระดับมหภาคใหม่ อันเริ่มต้นจากจุลภาค กลายเป็นพลังและรากฐานต่อไป

ประยงค์ รณรงค์ (2546) ในการบริหารจัดการองค์กรนั้น กล่าวว่า ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าองค์กรจะต้องไม่หยุดนิ่ง กิจกรรมต่างๆ ขององค์กรจะเป็นสิ่งผูกพันสมาชิก ให้สมาชิกทุกคนได้รับผลประโยชน์ ให้เขารู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นที่พึ่ง เป็นเครื่องมือ ไม่ใช่ให้สมาชิกเป็นผู้เสียสละทำงานให้กับกลุ่มหรือองค์กร กลุ่มองค์กรเจริญร่ำรวยแต่สมาชิกแย่ลง กลุ่มองค์กรก็อยู่ไม่ได้ แนวคิดนี้ใช้ประกอบการอธิบายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรสำหรับการพัฒนาใน ชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์หรือโยงใยกันอยู่ และครอบคลุมเนื้อหาในกระบวนการจัดการเกือบ ทั้งหมดและสามารถสรุปแนวคิดการบริหารจัดการองค์กรชุมชนได้เป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะแรก เป็นการยึดถือความหมายในฐานะดังเดิมของชาวบ้าน เช่น ครอบครัว ชุมชน ฯลฯ

ลักษณะที่สอง เป็นการยึดถือความหมายในฐานะที่เป็นองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นในภายหลังที่หน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนเข้าไปในชุมชน องค์กรชาวบ้านอาจจะเป็นองค์กรที่มีลักษณะการจัดตั้งเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ บทบาทที่สำคัญขององค์กรประชาชน คือ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาเพื่อไปสู่จุดหมายในการพึ่งตนเองของชุมชนในที่สุดและบทบาทขององค์กรประชาชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนจะกระทำอย่างสัมพันธ์กับปัญหา อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance)

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช (2548) การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนอง แก้ไขของสังคมเป็นอย่างดีและนำมาซึ่งความเจริญในด้านต่างๆ การบริหารที่ดีเป็นแนวทางการจัดระเบียบสังคมทั้ง ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

พื้นฐานแนวคิดในการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยหลักการ สำคัญ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม หมายถึงการตีตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอม พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม หมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ ประกอบสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส่ หมายถึงการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส่ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่ส่วนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบของสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนในแต่ละหลักการพื้นฐานแนวคิดมีลักษณะสำคัญที่สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนา

การบริหารจัดการที่ดีจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องมีการสร้างหุ้นส่วนเพื่อการมีส่วนร่วมจากทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาครัฐบาลท้องถิ่น โดยมีเงื่อนไขการสร้างหุ้นส่วนหรือสร้างแรงจูงใจให้หุ้นส่วนต่างๆ ได้เข้ามาร่วมพลังเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี คือ

1. ต้องมีปฏิสัมพันธ์และปรับวัตถุประสงค์เป้าหมายให้ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันก่อน

2. ต้องมีการประนีประนอมในเรื่องเป้าหมายให้เป็นที่ตกลงร่วมกัน

3. ต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งความศรัทธาต่อกันระหว่างแต่ละฝ่ายต้องมีการทำงานที่โปร่งใสและมีความรับผิดติดโทษ ซึ่งจะทำให้ความมั่นใจและไว้วางใจซึ่งกันและกันได้

4. ต้องมีสัมพันธ์แบบ Symbiotic คือความสัมพันธ์ของภาคีที่มีความแตกต่างกันแต่ต้องสามารถอยู่ร่วมกันอย่างประนีประนอมได้

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มรวมถึงการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองพร้อมเสริมสร้างการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง กองทุน 1 ล้านบาท เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือ เพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิการแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ประชาชนมีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตอีกทั้งเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

รัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยมีหลักการ สำคัญดังนี้ (ธงชัย มูลพันธ์, ม.ป.ป.)

1. เพื่อเป็นแหล่งทุน ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้แก่ประชาชนใน ชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

2. เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้าน ไม่ได้เป็นเงินที่ให้เปล่าแต่เป็นเงินที่ให้แก่หมู่บ้านและชุมชนในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียน

3. กองทุนหมู่บ้านมีลักษณะเป็นเงินทุนของหมู่บ้าน เมื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้เงิน ไปเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ แล้วจะต้องคืนเงินที่กู้ไปให้แก่กองทุนหมู่บ้าน

4. แนวทางและหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน คือ ให้ประชาชนคิดเอง ทำเอง โดยภาคราชการจะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้วางกรอบ นโยบาย หลักเกณฑ์สำคัญ รวมทั้งให้คำปรึกษา และคำแนะนำทางวิชาการเท่านั้น

5. กองทุนหมู่บ้านตั้งขึ้นโดยพิจารณาจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการผลิตในชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรัชญา

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง

3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน

4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการ ดังต่อไปนี้

1.1 การลงทุนพัฒนาอาชีพ

1.2 สร้างงาน สร้างรายได้

1.3 ลดรายจ่าย

1.4 บรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วน

1.5 นำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

1.6 เสริมหนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

1. ก่อให้เกิดรายได้ เป็นการกระจายรายได้อันเกิดจากการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม

2. ก่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ

3. ก่อให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง

4. ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและชุมชน

5. ก่อให้เกิดการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชน

6. ก่อให้เกิดการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศ

7. ช่วยให้สังคมชุมชนหมู่บ้านดีขึ้น ลดปัญหายาเสพติด ยกระดับคุณภาพชีวิต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8. ช่วยให้คนในสังคมชุมชนมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น สร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แหล่งที่มาของงบประมาณกองทุนหมู่บ้าน

งบประมาณกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินต่างๆ ได้แก่

1. เงินที่ได้รับจากการจัดสรรจากรัฐบาลจำนวน 1 ล้านบาท

2. เงินรายได้จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีหลายลักษณะคือ

2.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 5 บาท

2.2 การถือหุ้นๆ ละ 10 บาท

2.3 เงินฝากสัจจะทุกเดือน เดือนละเท่าๆ กันในวงเงิน 10-500 บาท และสามารถ เพิ่มยอดเงินฝากสัจจะได้ปีละ 2 ครั้ง

2.4 เงินรับฝากจากสมาชิกในวงเงินสูงสุดรายละไม่เกิน 5,000 บาท โดยฝากได้ ไม่จำกัดจำนวนในหนึ่งเดือน

2.5 ดอกผลจากการกู้ยืม

2.6 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน

2.7 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากเงินภาระผูกพัน

2.8 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

2.9 เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่นๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักการจัดสรรเงิน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหลักการในการจัดสรรเงิน ให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้าน ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน

3. ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก

4. ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดรับและเกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่นๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

การเตรียมความพร้อมเพื่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.1 ประชาชนเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.2 ประชาชนมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

1.3 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วม รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ ความยั่งยืนต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 9-15 คน ตามระเบียบ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

2.1 องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือน ทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

2.3 เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน และชุมชนเมืองกำหนด

2.4 เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดคุณสมบัติ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

2.4.1 เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.4.2 เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

2.4.3 เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย

2.4.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ

2.4.5 ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท

2.4.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผิด เกี่ยวกับทรัพย์ เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

2.4.7 ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

2.4.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

2.4.9 ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

การจัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กติกา) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1. ประเด็นต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

2. วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัย ชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

3. ระยะเวลาชำระเงินก็ไม่เกินหนึ่งปี

4. ประเด็นอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นของของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน (กติกา) และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การรับสมาชิก

2. การระดมทุน

3. การจัดทำระบบบัญชี

4. การจัดระบบตรวจสอบ

5. การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบกรรมการ

6. อื่นๆ

การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงิน จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.1 จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

1.2 ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

1.3 เปิดบัญชีกับธนาคาร

2. การประเมินความพร้อมกองทุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

2.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

2.4 ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

2.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

2.6 การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

2.7 การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

3. รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอนุมัติเงินจัดสรรตาม ผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับ แล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

3.1 สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน

3.2 มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้มี อำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคาร และมติดังกล่าวต้องให้ประธาน กรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า

3.3 บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

4. พิจารณาปล่อยเงินกู้แก่ประชาชนที่เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและการขอ กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1 พัฒนาอาชีพ

4.2 สร้างงาน

4.3 สร้างและเพิ่มรายได้

4.4 ลดรายจ่าย

4.5 อุตสาหกรรมและ/หรือธุรกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

4.6 เพื่อการฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

การกำหนดวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อเกิดรายได้และสามารถนำเงินมาชำระกองทุนหมู่บ้านได้เป็นการช่วยเหลือให้สมาชิกรายอื่นสามารถนำเงินไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไปอีก โดยที่เงินไม่สูญเปล่า เป็นทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

5. การดำเนินงานหลังการให้กู้เงิน

5.1 ตรวจสอบการใช้เงินกู้ว่าถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

5.2 แจ้งเตือนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เมื่อใกล้ถึงกำหนดเวลาชำระเงินกู้

การจัดสรรกำไรขาดทุนประจำปี

ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ข้อ 48 การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปี บัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรร ตามระเบียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

การจัดสรรกำไรสุทธิของบัญชีที่ 1 (1) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหมู่บ้านและชุมชน โดย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ให้จัดสรรเป็นเงิน เงินสมทบกองทุน เงินประกันความเสี่ยง เงินปันผล เงินเฉลี่ยคน เงินตอบแทนกรรมการกองทุน สวัสดิการ สาธารณประโยชน์ ทุนการศึกษา ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ทั้งนี้ห้ามมิให้จัดสรรกำไรสุทธิตามส่วนการถือหุ้นของสมาชิก สำหรับเงินสมทบกองทุนและเงินประกันความเสี่ยงให้คงไว้ในชุดที่ 1 เพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

การจัดสรรกำไรขาดทุนประจำปีของกองทุนหมู่บ้านจะเป็นไปตามมติของที่ประชุม ใหญ่สามัญประจำปีของแต่ละกองทุนหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะแบ่งสรรเป็นอัตราร้อยละ เช่น จัดสรรเป็นเงินปันผล ร้อยละ 50 จัดสรรเป็นเงินประกันความเสี่ยงร้อยละ 10 จัดสรรเป็นเงินเฉลี่ย คนร้อยละ 5 หรือจัดสรรเป็นกองทุนสวัสดิการร้อยละ 5 เป็นต้น อย่างไรก็ตามการคำนวณดังกล่าว จะดำเนินการหลังจากที่มีการจัดทำงบการเงิน (งบกำไรขาดทุน งบดุล) เรียบร้อยแล้ว โดยทั่วไปจะเรียกว่าการปิดงบการเงินซึ่งจะทำให้กองทุนหมู่บ้านหรือผู้จัดทำบัญชีจะต้องนำกำไรสุทธิมาจัดสรรให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่

รูปแบบการให้สวัสดิการของกองทุนหมู่บ้าน

รูปแบบการให้สวัสดิการโดยส่วนใหญ่จะมีอยู่ 2 มิติ คือ (สำนักงานคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

มิติที่ 1 ให้สวัสดิการโดยสมาชิกยังมีชีวิตอยู่ เช่น

- ค่ารักษาพยาบาล เช่น ค่าเดินทางไปรักษา

- ค่าเล่าเรียนบุตร เช่นให้ทุนการศึกษา

- ช่วยสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากจน

- ช่วยลดหนี้สินเงินกู้นอกระบบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ค่าใช้จ่ายส่วนร่วมเพื่อการผลิต เช่น ซื้อรถนวดข้าว จัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน ปั๊มน้ำมันชุมชน โรงปุ๋ยชีวภาพ

- ค่าใช้จ่ายส่วนร่วมเพื่อการให้บริการ เช่น ซื้อเต็นท์ อุปกรณ์จัดงานต่างๆ

มิติที่ 2 ให้สวัสดิการโดยสมาชิกเสียชีวิตแล้ว เช่น

- ค่าฌาปนกิจ เช่น ช่วยเหลือการจัดงานศพ

- สวัสดิการคุ้มครองช่วยเหลือ เช่น ใช้หนี้แทนหากสมาชิกเสียชีวิต, ทายาทได้รับ ความช่วยเหลือหากสมาชิกเสียชีวิต

การประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การประเมินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547) เมื่อปี 2547 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้กำหนดให้กองทุนหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินตนเองร่วมกับเครือข่ายกองทุนระดับตำบล โดยกองทุนได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินซึ่งการประเมินดังกล่าวผู้แทนกองทุน ผู้แทนเครือข่ายนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง ได้มีการปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และสามารถใช้ประเมินกองทุนได้ทุกกองทุนโดยการประเมินในครั้งนี้ ได้กำหนดให้กองทุนและเครือข่ายร่วมกันประเมินตนเอง ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้รู้ถึง จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุน และสามารถที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกันได้ถูกต้องตามความต้องการของแต่ละกองทุนต่อไป ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังรายละเอียดที่แสดง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในตารางที่ 1 (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547)

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินระดับกองทุนหมู่บ้าน

ศักยภาพ	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ด้านการบริหารจัดการกองทุนที่ดี	1.1 โครงสร้าง	1) กระบวนการได้รับมาซึ่งคณะกรรมการ
		2) สถานที่ทำการ
		3) การจัดโครงสร้างระบบงาน
	1.2 การบริหารจัดการกองทุน	4) มีบุคลากรปฏิบัติการตามแผน
		5) มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของกองทุน
		6) ความถี่ในการประชุมคณะกรรมการ
		7) คณะกรรมการมีการวางการติดตามประเมินผล
		8) คณะกรรมการมีการติดตามการใช้เงินของสมาชิก
		9) คณะกรรมการมีการติดตามช่วยเหลือ เร่งรัด การชำระเงินกู้/ยืม
		10) เอกสารการประชาสัมพันธ์
		11) ความถี่ในการประชาสัมพันธ์
		12) มีการจัดทำและจัดเก็บเอกสารการเงิน-บัญชีและเอกสารอื่นๆ
		13) การจัดทำบัญชี
		14) มีการจัดทำงบการเงิน
		15) พฤติกรรมความโปร่งใสในการบริหารงาน
	1.3 ผลการดำเนินงาน	16) มีจำนวนเงินลงหุ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ศักยภาพ	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		17) มีเงินรับฝากของสมาชิก
		18) จำนวนเงินออมสะสมเฉลี่ยต่อคน
		19) สัดส่วนของสมาชิกต่อการออม
		20) งวดการชำระคืนของสมาชิก
		21) การชำระคืนเงินกู้/ยืม/ร่วมลงทุนของสมาชิก
		22) ผลการประกอบการ
		23) การจัดสรรกำไรจากการประกอบการ
		24) คนจนตามเกณฑ์ จปฐ.และ/หรือผู้ที่มีสิทธิรับซะกาด (กองทุนได้รับการอนุมัติให้กู้/ยืม/ลงทุนร่วมกันจากกลุ่ม
2. ด้านการพึ่งพาตนเองสู่ความเข้มแข็งยั่งยืน	2.1 การเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	25) กองทุนมีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ แก่คณะกรรมการและสมาชิก
		26) กองทุนมีกระบวนการสร้างและพัฒนาอาชีพแก่สมาชิก
		27) มีภูมิปัญญาท้องถิ่น (ปราชญ์ ผู้รู้ทางศาสนา ฯลฯ) เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนากองทุน
		28) กองทุนได้รับองค์ความรู้จากภายนอก
		29) กองทุนมีการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างกองทุน
		30) กองทุนกับเครือข่ายระดับตำบลมีการประชุมร่วมกัน
		31) กองทุนกับเครือข่ายระดับตำบลมีการทำกิจกรรมอื่นนอกจากการประชุม
	2.2 การรวมกลุ่มพัฒนาและการมีปฏิสัมพันธ์	32) การป้องกันปราบปรามอบายมุขและยาเสพติด
		33) กองทุนได้เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายระดับต่างๆ
		34) มีการรวมกลุ่มกันทำอาชีพในรูปเครือข่าย
		35) มีการบูรณาการกลุ่ม/กองทุนต่างๆ ในชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ศักยภาพ	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	2.3 สวัสดิการชุมชน	36) การจัดระบบสวัสดิการแก่สมาชิก กรรมการและชุมชน 37) มีการจัดสวัสดิการจากผลประกอบการให้กับคนจนในชุมชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาคม หรือมีการจ่ายซากาด (การบริจาคทานบังคับ) ให้กับบุคคลผู้มีสิทธิในการรับซากาดในชุมชน

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2

ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2552

เพื่อให้การดำเนินการกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2552 จึงได้ออกข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านฯ ขึ้นไว้ ดังนี้

หมวดที่ 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี พ.ศ. 2549 และแก้ไขเพิ่มเติมฯ ต่างๆ ตลอดจนระเบียบอื่นใดที่ออกโดยข้อบังคับที่ยกเลิกหรือขัดแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ 4 ให้ประธานกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

ข้อ 5 ในข้อบังคับนี้

"กองทุน" หมายถึง กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"คณะกรรมการ" หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"กรรมการ" หมายถึง กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"ประธาน" หมายถึง ประธานกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"รองประธาน" หมายถึง รองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"สมาชิก" หมายถึง สมาชิกกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"ที่ประชุมสมาชิก" หมายถึง ที่ประชุมใหญ่สมาชิกสามัญประจำปี หรือ ที่ประชุมใหญ่สมาชิกวิสามัญ แล้วแต่กรณี

"ข้อบังคับ" หมายถึง ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

"หุ้น" หมายถึง รูปแบบการออมเงินประเภทหนึ่ง โดยมูลค่าหุ้นให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด

"เงินฝากสัจจะ" หมายถึง เงินออมที่สมาชิกตกลงใจจะฝากหรือออมไว้กับกองทุน โดยที่ลักษณะเป็นเงินสะสมประจำ ซึ่งมีรายละเอียดการจัดการตามที่กองทุนกำหนด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“เงินรับฝาก” หมายถึง เงินออมประเภทอื่นๆ ที่ไม่มีลักษณะเป็นหุ้นหรือเงินฝากสัจจะ ทั้งนี้รายละเอียดการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด

“บัญชีกองทุน” หรือ “บัญชีที่ 1” หมายถึง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งเปิดโดยใช้ชื่อกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี ซึ่งใช้สำหรับรักษาเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลและผลประโยชน์อันเกิดจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล

“บัญชีเงินสะสม” หรือ “บัญชีที่ 2” หมายถึง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งเปิดโดยใช้ชื่อกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี ใช้สำหรับรักษาเงินที่ไม่ใช่เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล ได้แก่ หุ้น, เงินฝากสัจจะ, เงินรับฝาก และผลประโยชน์ต่างๆ อันเกิดจากเงินดังกล่าว

“บัญชีเงินกู้ยืม” หรือ “บัญชีที่ 3” หมายถึง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งเปิดโดยใช้ชื่อกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี ใช้สำหรับรักษาเงินที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นๆ

“บัญชีเงินอุดหนุน” หรือ “บัญชีที่ 4” หมายถึง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งเปิดโดยใช้ชื่อกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี ใช้สำหรับรักษาเงินที่ได้รับอุดหนุนหรือบริจาค

ข้อ 6 กองทุนได้จดทะเบียนนิติบุคคล ภายใต้ชื่อว่า “กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี” ตั้งอยู่เลขที่ 29/13 หมู่ที่ 4 ต.ลาดสวาย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12150

ข้อ 7 เครื่องหมายกองทุน

หมวด 2

ปรัชญาและวัตถุประสงค์

ข้อ 8 ปรัชญาของกองทุน

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต จัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง

3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสและสร้างวินัยในการออมในหมู่บ้านและชุมชน

4. เชื่องโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

5. การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน

ข้อ 9 วัตถุประสงค์

1. รับฝากเงินจากสมาชิก หรือกองทุนหมู่บ้านอื่น หรือสมาบันการเงินชุมชนอื่น หรือองค์กรภาคีอื่นๆ

2. ให้สมาชิกกู้เงินเพื่อการอาชีพ, เพื่อลดภาระทางการเงินของสมาชิก, เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน, เพื่อการศึกษา ตลอดจนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสำนักงาน และกิจกรรมทางการเงินอื่นๆ ตามคณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กู้เงินจากสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

4. สนับสนุนสมาชิกในเรื่องการให้การศึกษา, แนะแนว และเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน และการอาชีพ

5. ผลิต ปรับปรุง สินค้าและบริการทางการเงินเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกและชุมชน

6. นำเงินและทรัพย์สินไปลงทุนในแหล่งระดมทุนต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดผลตอบแทนสู่สมาชิก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. จัดให้มีสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่สมาชิก, ครอบครัว และชุมชน

8. ร่วมมือกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือสถาบันการเงินชุมชน

9. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในเรื่องการพึ่งพาตนเอง การจัดการเชิงระบบการจัดการเงินทุนของตนเอง ตลอดจนการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

10. ทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2552

หมวดที่ 3

คณะกรรมการ

ข้อ 10 ให้มีคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการกองทุนโดยวิธีการคัดเลือกกันเองจากสมาชิกของที่ประชุมสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 11

การคัดเลือกกรรมการ ควรคำนึงถึงจำนวนกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หลักเกณฑ์การคัดเลือกกรรมการ ให้ยึดถือตามมติที่ประชุมใหญ่สมาชิก ทั้งนี้ให้อยู่ในกรอบของแบบธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน

ข้อ 11 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. ต้องเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

2. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี นับถึงวันก่อนการเลือกตั้งกรรมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกรรมการที่มีความรู้ความสามารถเพื่อบริหารกองทุนทั้งนี้ ผู้เข้ารับการคัดเลือกต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของผู้ร่วมประชุม

3. มีอายุไม่น้อยกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4. เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติบกพร่องในศีลธรรมอันดี, มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงินตลอดจนยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือบุคคลล้มละลาย

6. ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษอันเกิดจากการกระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

7. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อทรัพย์สินหรือบุกรุก

8. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ, องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพราะกระทำผิดวินัยอย่างแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

9. ไม่เคยเป็นผู้ถูกกองทุนฯ มีมติให้ออกจากการเป็นกรรมการกองทุนฯ หรือขาดคุณสมาชิกภาพสมาชิกกองทุนฯ

10. ในระหว่างดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ กรรมการไม่ได้รับการอนุญาตให้ค้ำประกัน

ข้อ 12 คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. บริหารจัดการ กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลการทำงาน และจัดสรรกำไรหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินและทรัพย์ของกองทุน

2. ออกระเบียบ ประกาศ หรือกำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

3. จัดตั้งสำนักงานกองทุน

4. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

5. จัดหาแหล่งเงินทุนให้กับกองทุนตามความเหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมายกำหนด

6. กำหนดหลักเกณฑ์และพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิก สถาบัน และกองทุนต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

7. ดำเนินการเกี่ยวกับนิติกรรม สัญญาและข้อผูกพันต่างๆ ในฐานตัวแทนของกองทุนตามที่กองทุนและกฎหมายกำหนด

8. กำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีสากลและหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

9. สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชุมชนในหมู่บ้าน และกองทุนต่างๆ ภายในหมู่บ้าน

10. กำหนดหลักเกณฑ์และจัดการเกี่ยวกับระบบสวัสดิการและสาธารณประโยชน์ให้กับสมาชิกและชุมชน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับของกองทุน

11. ร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและกองทุนอื่นๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

12. สนับสนุนข้อมูล รายงานสถานภาพ และปัญหาอุปสรรคให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามที่คณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

13. กำหนดหลักเกณฑ์และพิจารณาการลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์กับกองทุน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ 13 หน้าที่ของกรรมการตำแหน่งต่างๆ

1. ประธาน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารกองทุนและคณะกรรมการกองทุน, กำกับดูแลคณะกรรมการกองทุน, เป็นผู้แทนกองทุนในการติดต่อบุคคลภายนอก, ทำหน้าที่ประธานการประชุมคณะกรรมการและการประชุมใหญ่สมาชิก, ลงนามในนิติกรรมต่างๆ ของกองทุนในฐานะผู้แทนกองทุน

2. รองประธาน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานในการกำกับดูแลกองทุนและปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

3. เลขานุการ ทำหน้าที่กำกับดูแลงานธุรการของกองทุน เป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ของกองทุนในการปฏิบัติอันเกี่ยวข้องกับงานธุรการ, จัดทำวาระการประชุมและจัดทำรายงานการประชุม, ปฏิบัติงานตามที่ประธานมอบหมายเป็นกรณี

4. กรรมการการเงิน ทำหน้าที่รับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษาเงินทุกชนิดของกองทุน, จัดทำรายงานต่างๆ เกี่ยวกับการเงิน, ตรวจสอบหลักฐานทางการเงินของสมาชิกที่ขอกู้และค้ำประกัน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานมอบหมาย

5. กรรมการบัญชี ทำหน้าที่จัดทำบัญชี, ลงบัญชี, ปิดบัญชี, และจัดทำงบการเงิน ได้แก่ งบกำไร ขาดทุน งบดุล งบประมาณการ บัญชีรายละเอียดลูกหนี้และเจ้าหนี้, รายงานสถานภาพเกี่ยวกับบัญชีให้คณะกรรมการและสมาชิกได้ทราบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. นายทะเบียน ทำหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนสมาชิกทั้งหมด ได้แก่ การรับสมัครใหม่, การเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิก, การลาออก และการสิ้นสุดสมาชิกภาพ สนับสนุนข้อมูลสมาชิกให้กับกรรมการอื่นๆ ตามความจำเป็น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานมอบหมาย

7. ผู้ตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่กำกับดูแล ตรวจสอบเอกสารและการทำงานของกรรมการฝ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน เสนอแนะและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

8. กรรมการประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่วางแผนประชาสัมพันธ์ ออกแบบและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับองค์กรต่างๆ ในชุมชน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน สร้างภาพพจน์ของกองทุน ทั้งในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิก และไม่เป็นสมาชิก

9. กรรมการสวัสดิการ ทำหน้าที่วางแผน ออกแบบ และสร้างระบบหรือวิธีการจัดสวัสดิการ และสวัสดิภาพต่างๆ แก่สมาชิก และชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับกองทุน

10. กรรมการเงินกู้ ทำหน้าที่วางแผนการทำงานเกี่ยวกับการกู้เงิน ดูแลงานการกู้เงินทั้งก่อนและหลักการกู้ ตรวจสอบข้อมูลผู้ขอกู้เพื่อนำเสมอให้คณะกรรมการพิจารณา ติดตามลูกหนี้หากเกิดการผิดนัดชำระ ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การบริหารลูกหนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

11. กรรมการอื่นๆ ให้ทำหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมายเป็นครั้งคราว

ข้อ 14 วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ให้กรรมการที่เหลือ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการจนกว่าจะมีการสรรหาใหม่

ข้อ 15 การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ กรรมการที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่สามารถพ้นจากการเป็นกรรมการได้ด้วยเหตุดังนี้

1. ตาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ลาออก

3. ขาดคุณสมบัติตามข้อ 11.

4. คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

5. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่ร่วมประชุม

6. ขาดการประชุมคณะกรรมการติดต่อกันเกินกว่า 3 ครั้ง โดยไม่แจ้งให้ทราบหรือไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อ 16 การสรรหากรรมการ

1. กรรมการที่ครบวาระตามข้อ 14 คณะกรรมการต้องจัดให้มีการคัดเลือกโดยที่ประชุมสมาชิกภายใน 30 วัน นับจากวันที่กรรมการครบวาระ

2. กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามข้อ 15 และสาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งนั้นเหลือน้อยกว่า 1 ปี คณะกรรมการอาจจะพิจารณาเลือกสมาชิกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความสามารถให้เป็นกรรมการแทน โดยให้มีวาระเหมือนกับกรรมการที่ถูกทดแทนนั้น

3. กรรมการที่ครบวาระตามข้อ 14 และดำรงตำแหน่งติดต่อกันมา 2 วาระแล้ว สามารถดำรงตำแหน่งกรรมการต่อได้ตามวาระหากได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ และกรรมการผู้นั้นประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

ข้อ 17 การคัดเลือกประธานกรรมการ ให้กรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกที่มีอยู่พิจารณาจากกรรมการด้วยกันให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ส่วนตำแหน่งกรรมการต่างๆ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง หรือให้ดำเนินการด้วยวิธีอื่นตามที่กรรมการเห็นชอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ 18 การประชุมคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละครั้งองค์ประชุมประกอบด้วยกรรมการจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการที่มีอยู่ การพิจารณาเรื่องต่างๆ ให้ใช้มติที่ประชุมโดยถือเสียงข้างมาก หากคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด เว้นแต่ข้อบังคับจะกำหนดคะแนนเสียงเป็นอย่างอื่น

หมวดที่ 4

ทุนและสมาชิก

ข้อ 19 ทุนและทรัพย์สินของกองทุนประกอบด้วย

1. เงินที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจัดสรรให้

2. เงินอุดหนุนอื่นๆ จากรัฐบาล

3. เงินหรือสินทรัพย์ที่กองทุนได้รับบริจาคโดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพัน

4. เงินผลประโยชน์ต่างๆ อันเกิดจากเงินตามข้อ 19 (1), (2), (3)

ข้อ 20 หุ้นและเงินฝากสัจจะ

1. หุ้น มีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่า 10 หุ้น (มูลค่า 100 บาท) และสูงสุดไม่เกิน 10,000 หุ้น (มูลค่า 100,000 บาท)

2. เงินฝากสัจจะ กำหนดให้สมาชิกต้องส่งเงินฝากสัจจะขั้นต่ำเดือนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 1,500 บาท

3. สมาชิกต้องส่งเงินฝากสัจจะสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน ตามสถานที่ และวันเวลา ที่คณะกรรมการกำหนด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. สมาชิกสามารถเพิ่มหรือลดหุ้นและเงินฝากสัจจะได้ โดยการทำคำร้องต่อคณะกรรมการและได้รับอนุมัติ ทั้งนี้กำหนดเวลาในการรับเรื่องและพิจารณา ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ

5. หุ้นและเงินฝากสัจจะของสมาชิกจะถอน, โอนหรือขายให้กันมิได้

6. การชำระคืนเงินหุ้นและเงินฝากสัจจะ จะกระทำได้เมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพ

ข้อ 21 สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท ได้แก่ สมาชิกสามัญ และสมาชิกวิสามัญ

สมาชิกสามัญ หมายถึง บุคคลทั่วไป ซึ่งมีถิ่นพำนักอาศัยและมีชื่อในทะเบียนบ้านของหมู่บ้านที่ 4 ต.ลาดสวาย, ไม่เป็นผู้ที่กองทุนมีมติให้ออกจากการเป็นสมาชิก และ ผู้ที่เคยลาออกจากกองทุนแล้วเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ได้ยื่นความจำนงเป็นสมาชิกกองทุนและได้รับความเห็นชอบจากกรรมการกองทุน

สมาชิกวิสามัญ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภาคี ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่กองทุน และแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวิสามัญของกองทุน

ข้อ 22 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก ผู้ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 21 และได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุน โดยผู้สมัครต้องยื่นคำร้องต่อกองทุน พร้อมเอกสารดังนี้

1. ใบสมัครซึ่งกรอกข้อมูลครบถ้วนพร้อมลายมือชื่อของผู้สมัครและสายมือชื่อสมาชิกผู้รับรอง 1 คน

2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

3. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า, เงินหุ้นและเงินฝากสัจจะ ตามมูลค่าที่ระบุในใบสมัคร

ข้อ 23 สิทธิของสมาชิก สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้ง 2 ประเภท มีสิทธิตามข้อบังคับดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. สมาชิกสามัญกองทุนหมู่บ้าน มีสิทธิตามข้อบังคับดังนี้

ก. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน

ข. การรับสวัสดิการต่างๆ ที่กองทุนกำหนด

ค. การกู้ยืมเงินของกองทุนต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

ง. การรับเงินปันผลหรือผลตอบแทนอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

จ. การลาออกจากการเป็นสมาชิก

ฉ. การร่วมประชุมใหญ่สมาชิก

ช. การออกเสียงลงมติในการประชุมใหญ่สมาชิก โดยสมาชิกแต่ละคนมี 1 เสียง

ซ. การเลือก และเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

ฌ. การร้องขอต่อคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบเอกสารและบัญชีของกองทุน

ญ. การขอเปิดประชุมใหญ่สมาชิก ตามที่ข้อบังคับกำหนด

2. สมาชิกวิสามัญมีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกสามัญเว้น ข้อ 23 (1) ค.

ข้อ 24 หน้าที่ของสมาชิกมีดังนี้

1. ปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎระเบียบ และประกาศของกองทุนโดยเคร่งครัด

2. ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกองทุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกองทุนที่จัดให้มีขึ้น

4. ประพฤติตนให้เหมาะสมแก่การเป็นสมาชิกของกองทุน

5. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลของกองทุน

ข้อ 25 สมาชิกภาพ สมาชิกสามัญจะสิ้นสุดการเป็นสมาชิกภาพของกองทุนต่อเมื่อ

1. ตาย

2. ลาออก โดยได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการ

3. ขาดคุณสมบัติตามข้อ 21

4. ขาดส่งเงินสัจจะติดต่อกันเกินกว่า 3 ครั้งติดต่อกันโดยมิแจ้งให้ทราบหรือไม่มีเหตุผลอันสมควร

5. ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

6. จงใจฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับกองทุน หรือแสดงตนเป็นปฏิปักษ์หรือไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกองทุนไม่ว่าด้วยประการใดๆ จนเป็นเหตุให้กองทุนได้รับความเสียหาย

7. นำเงินกู้ของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์จากที่แจ้งไว้ในคำขอกู้ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน

สมาชิกภาพของสมาชิกวิสามัญ จะสิ้นสุดลง ตามข้อบังคับข้อ 25 (1), (2), (5) และ (6)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมวดที่ 5

การประชุมสมาชิก

ข้อ 26 กำหนดให้มีการประชุมใหญ่สมาชิกเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาและมีมติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนประจำปี

2. การพิจารณาแก้ไขข้อบังคับ

3. การพิจารณาคัดเลือกกรรมการ

4. การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ และพิจารณาแบ่งปันผลกำไร

5. การพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิก และกรรมการ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

การเรียกประชุมใหญ่สมาชิก ให้กรรมการออกหนังสือเชิญประชุมแก่สมาชิกให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน

การประชุมตามข้อ 26 นี้ ให้เรียกว่า “การประชุมใหญ่สามัญประจำปี”

ข้อ 27 คณะกรรมการอาจจะเรียกให้มีการประชุมสมาชิกเมื่อมีความจำเป็น เพื่อขอมติจากที่ประชุมใหญ่ในเรื่องจำเป็นเร่งด่วน ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ หรือเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติต้องการ ซึ่งต้องอาศัยมติที่ประชุมสมาชิก สามารถทำได้ดังนี้

1. คณะกรรมการมีมติให้เรียกประชุมสมาชิก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ขณะนั้น เข้าชื่อเพื่อร้องขอต่อคณะกรรมการให้เปิดการประชุมใหญ่สมาชิก

การประชุมตามข้อ 27 นี้ ให้เรียกว่า “การประชุมใหญ่วิสามัญ”

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิก ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงถือเป็นองค์ประชุม

การประชุมใหม่สมาชิก เรียกนัดเวลาใด หากเมื่อล่วงเวลานัดถึงหนึ่งชั่วโมงแล้ว แต่ปรากฏว่าสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายใน 15 วัน นับจากวันประชุมครั้งแรก การประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่เป็นการประชุมสามัญประจำปีตามข้อ 26 เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้ถือว่าครบองค์ประชุม

สมาชิกสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนได้ โดยทำเป็นหนังสือมอบอำนาจตามแบบที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ผู้รับมอบอำนาจสามารถรับมอบอำนาจเกินกว่าหนึ่งรายได้

ข้อ 29 การนับเสียงลงคะแนน ให้สมาชิกหนึ่งคนมีสิทธิในการลงคะแนนเท่ากับหนึ่งเสียง

กรณีที่การออกเสียงลงมติแล้วมีคะแนนเสียงเท่ากันทำให้ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพื่อชี้ขาด

หมวดที่ 6

การกู้ยืมเงินกองทุน

ข้อ 30 สมาชิกสามารถกู้เงินจากกองทุนประเภทต่างๆ โดยการยื่นคำขอกู้ ตามแบบที่กองทุนกำหนด พร้อมวัตถุประสงค์แห่งการกู้โดยชัดเจน ต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ ขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 31 เงินบัญชีกองทุน (บัญชี 1) สามารถจัดสรรให้สมาชิกกู้ได้ 2 ประเภท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. กู้เพื่องานอาชีพ คือ การกู้สำหรับการลงทุนหรือพัฒนาอาชีพ หรือเกี่ยวข้องกับรายได้ เช่น สร้างงานใหม่ ขยายกิจการเดิม หรือลดค่าใช้จ่าย โดยสมาชิกมีสิทธิขอกู้ได้สูงสุดไม่เกิน 50,000 บาท โดยคณะกรรมการสามารถพิจารณาให้กู้ได้ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท หากวงเงินกู้เกิน 20,000 บาท เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้ที่ประชุมสมาชิกเป็นผู้พิจารณาให้กู้ ทั้งนี้ขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

2. กู้เพื่อเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือเงินกู้ฉุกเฉิน คือ การกู้เงินสำหรับแก้ไขความจำเป็นเร่งด่วนอันเนื่องจากภัยพิบัติต่างๆ หรือความจำเป็นอื่นที่คณะกรรมการกำหนด สมาชิกมีสิทธิขอกู้เงินฉุกเฉินได้ไม่เกิน 10,000 บาท โดยการพิจารณาของคณะกรรมการ รายละเอียดการปฏิบัติอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 32 เงินบัญชีสะสมของสมาชิก (บัญชี 2) สามารถจัดสรรให้สมาชิกกู้ ในรูปแบบต่างๆ โดยคณะกรรมการออกเป็นระเบียบเฉพาะ ทั้งนี้ต้องให้คณะกรรมการคำนึงถึงความสี่ยงของกองทุนอย่างยิ่งยวด

ข้อ 33 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ทำการแทนกองทุนเพื่อทำหน้าที่ลงชื่อในสัญญาเงินกู้ในฐานะผู้ให้กู้จำนวน 2 คน

ข้อ 34 การจ่ายเงินกู้ของกองทุน จะใช้วิธีการโอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร เท่านั้น โดยคณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดธนาคารที่จะใช้บริการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติยกเว้นการจ่ายเงินกู้ฉุกเฉิน อนุโลมให้จ่ายเป็นเงินสดได้

สมาชิกผู้กู้เงินมีหน้าที่เปิดบัญชีธนาคารที่จะรับเงินโอนตามที่กองทุนกำหนด และแจ้งหมายเลขบัญชีดังกล่าวให้กองทุนทราบ

ข้อ 35 คุณสมบัติของผู้กู้

1. ต้องเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 6 เดือน และส่งเงินสัจจะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 งวด หรือเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ปี และส่งเงินสัจจะล่าสุดติดต่อกันอย่างน้อย 4 งวด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะด้วยเหตุต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

3. มีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ได้ในระยะเวลาที่กำหนด

4. ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือมติที่ประชุมสมาชิก แล้วแต่กรณี

ข้อ 36 อัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมเงินกองทุนทุกประเภทเป็นแบบคงที่ คิดในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี

ข้อ 37 การค้ำประกันเงินกู้

1. ผู้กู้สามารถใช้หลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันดังนี้

ก. หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด หรือ

ข. สมาชิกค้ำประกันไม่น้อยกว่า 2 คน หรือ

ค. บัญชีเงินสะสมของตนไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของวงเงินกู้ ร่วมกับสมาชิกจำนวน 1 คน หรือ

ง. บัญชีเงินสะสมของตนไม่น้อยกว่าวงเงินกู้ เพื่อค้ำประกันเงินกู้

2. สมาชิกสามารถค้ำประกันผู้กู้ได้ไม่เกิน 2 คน เว้นผู้กู้ที่ใช้สิทธิตามข้อ 37 (1) ค. สามารถค้ำประกันได้ไม่เกิน 1 คน และผู้กู้ที่ใช้สิทธิตามข้อ 37 (1) ง. ไม่สามารถค้ำประกันผู้อื่นได้

3. ผู้ค้ำประกันต้องเป็นสมาชิกกองทุนไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยมีการส่งเงินฝากสัจจะสม่ำเสมอ

4. สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ ไม่สามารถค้ำประกันให้สมาชิกได้ เว้นแต่สัญญาที่มีผลบังคับใช้ก่อนวันดำรงตำแหน่งกรรมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ 38 อายุของสัญญาและการชำระเงินกู้

1. หากไม่มีการกำหนดเป็นอย่างอื่น การชำระเงินกู้ของกองทุนให้ชำระเสร็จสิ้นไม่เกิน 1 ปี

2. ให้ชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยตามที่กำหนดไว้ในสัญญากับเจ้าหน้าที่ของกองทุนในวันและเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ

3. กรณีผู้กู้เสียชีวิตในระหว่างสัญญาเงินกู้ยังมีผลบังคับใช้ ให้ทายาทตามกฎหมายเป็นผู้มีหน้าที่ชำระเงินกู้หรือปฏิบัติตามสัญญาที่ผู้กู้ได้ทำไว้

ข้อ 39 การผิดสัญญาและการบอกเลิกสัญญา

1. หากผู้กู้ผิดนัด ไม่ชำระเงินคืนตามกำหนดแห่งสัญญา ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.05 ต่อวัน ของจำนวนเงินที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้จะได้รับการอนุมัติจากกองทุนในการผ่อนผันการชำระหนี้ ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 ครั้ง ต่อสัญญากู้

2. คณะกรรมการอาจพิจารณายกเลิกหรือลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้ ตามความเหมาะสม

3. คณะกรรมการมีสิทธิบอกเลิกสัญญาในกรณีดังต่อไปนี้

ก. ผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ข. ผู้กู้ไม่นำเงินมาชำระหนี้ตามงวดสัญญา

ข้อ 40 กองทุนสามารถกู้ยืมเงินกับกองทุนอื่น หรือสถาบันการเงินอื่นได้ ทั้งนี้วัตถุประสงค์ต้องเป็นไปเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมตามข้อ 31

การกู้ยืมต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยองค์ประชุมเพื่อใช้ในการพิจารณาต้องไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด โดยมีผู้แทนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมสังเกตการณ์ด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หมวดที่ 7

การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

ข้อ 41 กำหนดให้ ประธาน, รองประธาน, กรรมการการเงิน, กรรมการบัญชี และกรรมการอื่นๆ รวม 5 คน ร่วมเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนทุกประเภทที่กำหนดในข้อบังคับ เว้นบัญชีเงินสำหรับเงินกู้ฉุกเฉินให้ประธาน และกรรมการอื่นอีก 2 คน รวม 3 คน ร่วมเปิดบัญชี

การเบิกถอนเงินบัญชีต่างๆ ให้ใช้จำนวน 3 ใน 5 โดยมีประธานและกรรมการอื่นอีก 2 คน ร่วมลงลายมือชื่อ เว้นบัญชีเงินฉุกเฉิน ให้ใช้จำนวน 2 ใน 3 โดยมีประธานและกรรมการอื่นอีก 1 คน ร่วมลงรายมือชื่อ

ข้อ 42 การรักษาเงินสดและอำนาจในการสั่งจ่ายเงิน

1. กรรมการการเงินสามารถเก็บเงินสดไว้ได้ไม่เกิน 5,000 บาท เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นต้องสำรองเงินเพื่อจ่ายเงินในระยะไม่เกิน 15 วัน โดยแจ้งให้ที่ประชุมคณะกรรมการทราบ

2. ประธานมีอำนาจในการสั่งจ่ายเงินครั้งละไม่เกิน 5,000 บาท

3. การใช้จ่ายเงินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของกองทุน สอดคล้องกับระเบียบหรือข้อบังคับ

4. ระเบียบปฏิบัติการเบิกจ่ายเงินต่างๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

5. ผลตอบแทนหรือผลกำไรอันเกิดจากเงินที่จัดสรรโดยรัฐบาลให้เก็บรักษาไว้ในบัญชี 1

6. ผลตอบแทนหรือผลกำไรอันเกิดจากเงินบัญชีสะสมของสมาชิกให้เก็บรักษาไว้ในบัญชี 2

ข้อ 43 การบัญชีและการตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. กำหนดให้รอบบัญชีการบริหารงานกองทุนมีระยะเวลา 12 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี ยกเว้นกรณีการเลิกกิจการ ให้ปีนั้นมีรอบบัญชีถึงวันที่ปิดกิจการ

2. ให้มีการปิดบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงินปีละ 2 ครั้ง ทุก 6 เดือน

3. ให้มีการรายงานสถานภาพ และงบการเงินต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน

4. ให้กรรมการตรวจสอบภายใน ตรวจสอบการดำเนินการของกองทุนให้เป็นไปตามข้อบังคับและตรวจสอบทางการเงิน ตามระยะเวลาที่เหมาะสม

5. ให้มีการตรวจสอบโดยกรรมการภายนอกอันประกอบด้วย สมาชิก และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแจ้งตั้งโดยคณะกรรมการ ทำการตรวจสอบทางการเงิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6. ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจสอบบัญชีเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

ข้อ 44 ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนจากรัฐบาลเป็นแบบเหมาจ่าย โดยคิดในอัตราร้อยละ 70 ของรายได้อันเกิดจากการบริหารเงินกองทุนจากรัฐบาล

ข้อ 45 การจัดสรรกำไร

ผลกำไรสุทธิจากบัญชีกองทุน (บัญชี 1) ให้จัดสรรเพื่อสมาชิกและชุมชน ดังนี้

1. สมทบกองทุน เพื่อประกันความเสี่ยงและเพิ่มทุน	อัตราร้อยละ 50
2. เป็นเงินสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว	อัตราร้อยละ 35
3. เป็นเงินสำหรับสาธารณประโยชน์ชุมชน	อัตราร้อยละ 15

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การจัดสรรผลกำไรจากบัญชีสะสมของสมาชิก กองทุนกำหนดนโยบายเงินปันผลจากบัญชีสะสมของสมาชิกเพื่อคืนให้สมาชิกไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิในงวดบัญชีนั้นๆ ทั้งนี้รายละเอียดให้ไปตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

หมวดที่ 8

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 46 หากเกิดข้อขัดแย้งและไม่สามารถนำข้อกำหนดใดของข้อบังคับที่เกี่ยวกับการกู้เงิน และสัญญาที่ไม่ปรากฏในข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพานิชย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 47 หากเกิดข้อขัดแย้งและไม่สามารถนำข้อกำหนดใดของข้อบังคับนี้มาบังคับใช้ได้ ให้นำพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547, พระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องและระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เกี่ยวข้อง โดยอนุโลม

หมวดที่ 9

บทเฉพาะกาล

ข้อ 48 ในระหว่างที่ข้อบังคับนี้มีผลบังคับใช้ แต่ยังมิได้มีการออกระเบียบตามข้อบังคับนี้ ให้นำระเบียบที่มีอยู่และไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ มาใช้โดยอนุโลมจนกว่าจะได้ออกระเบียบตามข้อบังคับใหม่

คณะกรรมการต้องออกระเบียบต่างๆ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีหลังจากวันประกาศใช้ข้อบังคับนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ประวัติความเป็นมา

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จากเว็ปไซต์ www. Thaitambon.com ได้แสดงข้อมูลทั่วไปของตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ไว้ดังนี้

ตำบลลาดสวาย เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอลำลูกกา ซึ่งประกอบด้วย 11 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ 1 บ้านคลองห้า, หมู่ 2 บ้านคลองห้า, หมู่ 3 บ้านคลองห้า, หมู่ 4 บ้านคลองสี่, หมู่ 5 บ้านคลองสี่, หมู่ 6 บ้านคลองสี่, หมู่ 7 บ้านคลองสี่, หมู่ 8 บ้านคลองสาม, หมู่ 9 บ้านคลองสาม, หมู่ 10 บ้านคลองสาม, หมู่ 11 บ้านคลองหกวา

สภาพทั่วไปของตำบล

มีเนื้อที่ทั้งหมด 20,625 ไร่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา ทำสวน เพราะมีน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดปีและพื้นที่บางส่วนเป็นโรงงานอุตสาหกรรมบ้านจัดสรร

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	จดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี
ทิศใต้	จดเขตสายไหม กรุงเทพมหานครฯ
ทิศตะวันออก	จด อบต.บึงคำพร้อย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
ทิศตะวันตก	จดเทศบาลเมืองลำสามแก้ว อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชากร

ตำบลลาดสวายมีประชากรอาศัยทั้งสิ้น 51,936 คน เป็นชาย 23,896 คน หญิง 28,040 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 28,717 ครัวเรือน และมีความหนาแน่นเฉลี่ย 1,573.81 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2 ประชากรตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร
1	บ้านคลองห้า	220	3,170
2	บ้านคลองห้า	313	2,383
3	บ้านคลองห้า	1,728	2,681
4	บ้านคลองสี่	5,036	4,727
5	บ้านคลองสี่	6,502	8,781
6	บ้านคลองสี่	2,683	5,038
7	บ้านคลองสี่	3,578	5,883
8	บ้านคลองสาม	1,176	4,517
9	บ้านคลองสาม	1,835	3,407
10	บ้านคลองสาม	2,555	4,994
11	บ้านคลองหกวา	3,091	4,266
	รวม	28,717	49,847

ข้อมูลอาชีพของตำบล

ประชากรบางส่วนประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ค้าขาย และบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม

กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กองทุนหมู่บ้าน ตั้งอยู่เลขที่ 29 / 13 หมู่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นกองทุนตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในด้านบริหารจัดการกองทุน เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิงหาคม 2544 โดยมีนายสำเภา สุขบ่าย เป็นประธานกองทุน ประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุน 15 คน เป็นชาย 5 คน และหญิง 10 คน ซึ่งได้ทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2550

ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 300 คน (ทั้งนี้ไม่ได้รวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน) นายสำเภา กล่าวว่า ก่อนที่จะมีการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมานั้น ตนได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ขึ้นในปี 2543 โดยมีนายสำเภา เป็นประธาน ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านขึ้นและตนเองเกษียณอายุราชการแล้ว จึงเข้ามาบริหารกองทุนแบบเต็มตัว ด้วย แนวคิดที่ว่า เงินกองทุนเป็นสมบัติของสมาชิกทุกคน ที่ต้องร่วมกันรักษาไว้ให้คงอยู่และผลิดอกออกผลให้กับชุมชน และสอนให้สมาชิกทุกคนมีระเบียบวินัย รู้จักแบ่งปันและเกื้อกูลเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าชาวบ้านมีอัตราการออมโดยเฉลี่ย 8 % ต่อคนต่อปี และมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ปัจจุบันมีจำนวนเงินปล่อยกู้ทั้งหมด 2,898,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 6 % ต่อปี นอกจากนั้น ยังมีโครงการสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิกกองทุน เช่น โครงการฌาปนกิจสงเคราะห์ โครงการสนับสนุนการศึกษาแก่สมาชิกและบุตรของสมาชิก โครงการแนะนำการจัดทำบัญชีครัวเรือนแก่สมาชิก โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน และสมาชิกสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ยามเจ็บป่วย ที่ผ่านมากองทุนหมู่บ้าน ได้รับรางวัลกองทุนดีเด่น อันดับ 2 ของอำเภอลำลูกกา ได้รับการจัดชั้นมาตรฐานกองทุนหมู่บ้าน เป็นกองทุนหมู่บ้านระดับดีมาก ในอนาคตมีโครงการที่จะจัดตั้งสถาบันการเงินของตำบลขึ้นและจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้านมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุน พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ จัดระบบเงินกองทุนและบริหารจัดการเงินกองทุน

3. เสริมสร้างกระบวนการการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

5. เกิดศักยภาพ/ความเข็มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน

1. เป็นแหล่งทุนหมุนเวียนของชุมชน ดอกเบี้ยต่ำ

2. เข้าถึงแหล่งเงินทุนง่าย เพราะชุมชนบริหารจัดการเอง

3. ใช้เป็นทุนประกอบอาชีพ หรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน

4. ชำระคืนตามความสามารถ ใช้เวลา 2 ปี

5. ทำให้เกิดการออม เพื่อเป็นทุนไว้ใช้ในอนาคต

6. มีสวัสดิภาพ สวัสดิการ สำหรับตนเอง ครอบครัว และชุมชน

7. ทำให้ประหยัดรายจ่าย เพื่อการออม

8. มีรายได้เพิ่ม เพราะมีทุนประกอบอาชีพเสริม ทำให้เป็นคนขยัน

9. ดำรงชีวิต เรียบ ง่าย ประหยัด ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะจัดระบบการใช้เงินเหมาะสม

10. เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น เนื่องจากประชาชนมีอาชีพมั่นคง

11. คนที่เป็นกรรมการเกิดจิตอาสาเพื่อส่วนรวม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

12. สร้างคนให้มีความรู้ในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชน

13. กรรมการได้รับความนิยมนับถือจากสมาชิก เพราะให้คำปรึกษาช่วยเหลือ

14. มีมิตรสหายมากขึ้น อันเนื่องมาจากการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน

15. รู้จักการรวมกลุ่ม (ทำงานเป็นทีม) เกิดเครือข่ายกองทุน

16. กรรมการได้รับความสุขเพราะได้ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

17. เป็นช่องทางให้รัฐกระจายงบประมาณ ถึงประชาชนโดยตรง

18. รัฐได้รับความนิยมจากประชาชน เพราะให้แหล่งเงินทุนที่เข้าถึงได้ง่าย ดอกเบี้ยต่ำ

19. ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย จากการประชุมใหม่ เลือกกรรมการ

20. ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี เพราะได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

จำนวนสมาชิก

ในด้านของจำนวนสมาชิกนั้น ในปีแรกของการดำเนินการนั้นมีสมาชิกรุ่นก่อตั้งทั้งสิ้น 224 คน และเพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับจนถึงจุดสูงสุดที่ 361 คน ในปี พ.ศ. 2550 และค่อยๆ ลดลงจนถึงปัจจุบัน กองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 300 คน ส่วนสาเหตุที่สมาชิกลดลงจากที่เคยมีสถิติสูงสุดนั้น สืบเนื่องจากมีการแก้ไขระเบียบกองทุนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกที่ต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านหมู่ที่ 4 ประกอบกับมีสมาชิกบางท่านจำเป็นต้องย้ายภูมิลำเนาทำให้ขาดคุณสมบัติดังกล่าว, บางท่านมีความจำเป็นส่วนตัดสินใจลาออก, บางท่านไม่สามารถปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุนได้ก็ต้องขาดสมาชิกภาพ แม้ว่าจำนวนสมาชิกปัจจุบันอยู่ที่ 300 คน แต่ก็พบว่ามีสมาชิกหมุนเวียน เข้า-ออก กองทุนตลอดเวลา 10 ปีนี้ มากกว่า 900 ราย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เงินออมสะสม

กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี สามารถมีเงินออมของสมาชิกสะสมสูงสุดในจังหวัดปทุมธานีโดยมีเงินออมของสมาชิก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553 ทั้งสิ้น 3,931,161 บาท ในขณะที่ปีแรกของการเริ่มต้น กองทุนหมู่บ้านมีเงินออมสะสมเพียง 85,394 บาท ระยะเวลาเพียง 10 ปี กองทุนสามารถระดมเงินออมได้ถึง 46 เท่า ซึ่งเรื่องนี้ คณะกรรมการกองทุนฯ ต้องยกย่องสมาชิกทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเห็นประโยชน์ของการออม

เงินออมต่อปีเปรียบเทียบกับอัตราการออมต่อคนต่อปี

จากเงินออมในปีแรก พ.ศ. 2544 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 84,394 บาท เฉลี่ยการออมต่อคนเท่ากับ 381.22 บาทต่อคนในปีนั้น ปรากฏว่าความสามารถในการออมของสมาชิกสูงขึ้นในปีถัดไป เช่น พ.ศ. 2545 อัตราการออมเฉลี่ยต่อคนเพิ่มเป็น 566.55 บาท และเพิ่มเป็น 1,329.49 บาท ในปีถัดไป เป็นที่น่าภูมิใจว่าในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2533) กองทุนหมู่บ้านได้ทำสถิติการออมเฉลี่ยต่อปีสูงสุดเป็น 2,151.06 บาทต่อคน

ผลประกอบการ

กองทุนเริ่มกิจกรรมการให้กู้ยืมในปี พ.ศ. 2545 โดยเริ่มต้นด้วยการนำเงิน 1 ล้านบาทให้สมาชิกกู้ยืม หลังจากนั้นได้มีการนำเงินออมของสมาชิกไปหาผลประโยชน์โดยการนำออกให้สมาชิกที่ดีได้กู้ยืม และนำเงินออมส่วนที่เหลือไปหาประโยชน์โดยการนำฝากธนาคารตามโครงการต่างๆ ของธนาคาร เช่น ธนาคารออมสิน, ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเอกชนต่างๆ ตามความเหมาะสม จึงทำให้มีกำไร เพิ่มขึ้นไปตามลำดับตั้งแต่ปี 2545, 2546, 2547 จนกระทั่งมาถึงปี 2550 เมื่อมีการยกระดับเป็นนิติบุคคล จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้รายได้ รายจ่าย ตามกฎหมายที่ประกาศใช้ จึงทำให้กำไร และรายได้ สูงขึ้นอย่างชัดเจน และหลังจากนั้นเป็นต้นมา ก็ได้รับผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจหดตัว เป็นเหตุให้อัตราดอกเบี้ยลดลง แต่อย่างไรก็ตาม หากดูสัดส่วนค่าใช้จ่ายและกำไร จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านมีค่าใช้จ่ายประมาณ 40% และมีกำไรประมาณ 60% ของรายได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หนี้สินค้างชำระเมื่อครบกำหนด

หนี้ค้างชำระ คือหนี้สิ้นที่ลูกหนี้ไม่สามารถนำมาคืนได้หลังจากสิ้นสุดสัญญาแล้ว ดังนั้น ตัวเลขที่ปรากฏนี้เป็นตัวเลขที่ล้าหลังจากวันที่กู้ยืมแล้วอย่างมาก 2 ปี หากวิเคราะห์ตัวเลขดังกล่าว จะเห็นว่ามีหนี้ค้างชำระตั้งแต่เริ่มปล่อยกู้ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนสูงสุดในปี 2552 ซึ่งสอดคล้องกับตัวเลขจำนวนสมาชิกที่สูงสุดในปี 2550 ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากระบบเศรษฐกิจที่ถดถอยแต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกองทุนได้เสริมมาตรการในการพิจารณาการกู้เงินให้รัดกุมมากขึ้น, มีการเฝ้าระวังและตรวจสอบสถานะของสมาชิกที่พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของกองทุน เช่น ไม่ส่งเงินออมตามข้อกำหนด, การติดตามลูกหนี้, การประนอมหนี้ และการดำเนินการตามกฎหมาย จึงทำให้หนี้ค้างชำระลดลงในปี 2553 และคาดว่าจะลดลงอีกในปี 2554

กว่าจะมาเป็นกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี

แม้ว่ากองทุนหมู่บ้านได้ถือกำเนิดเกิดมาจากพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านฯ พ.ศ. 2544 นั้น แต่ข้อเท็จจริงแล้ว ในแต่ละชุมชนก็ได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์มาก่อนหน้านั้นแล้ว ประชาชนในหมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีก็เช่นเดียวกัน นายบุญชวน คงเขียว ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งกำนันตำบลลาดสวาย พร้อมกับสมาชิกในหมู่ที่ 4 จำนวนหนึ่ง ได้ร่วมมือร่วมใจกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อการออมทรัพย์ของสมาชิก และการกู้ยืมเงินของสมาชิกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

การดำเนินกิจการของกลุ่มออมทรัพย์นี้ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีกว่า จึงได้มีการแปลงสภาพเป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชกฤษฎีกาที่กล่าวถึง แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการแปลงสภาพจากกลุ่มออมทรัพย์ธรรมดาๆ มาเป็นกองทุนหมู่บ้านนั้น มีกิจกรรมหลายอย่าง มีผู้เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งสามารถสรุปได้โดยย่อดังนี้

1. ได้มีการออกประชาสัมพันธ์ในชุมชนต่างๆ ได้รับทราบเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านว่ากองทุนหมู่บ้านคืออะไร, กองทุนหมู่บ้านจะมีผลอะไรต่อชีวิตของสมาชิกในชุมชน, สมาชิกในชุมชนต้องปรับตัวอย่างไรเพื่อให้ได้เงินสนับสนุนนี้, กระบวนการในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามข้อกำหนดของกองทุนหมู่บ้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. จัดให้มีการประชุมสัมมนาให้กับประชาชนในหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน ไม่ว่าผลที่จะได้รับ, กิจกรรมการทำประชาคมเพื่อขอมติในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน, กิจกรรมการคัดเลือกสมาชิกของชุมชนมาเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน, การดำเนินการต่างๆ หลังจากได้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ

3. ได้นิมนต์พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการสัมมนาเพื่อชี้แจงให้เห็นถึงผลดี และความอุตสาหะในการเก็บออม ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณเจ้าวัดกลางคลองสี่ และวัดคลองชัน ซึ่งเป็นวัดในชุมชนหมู่ที่ 4

การทำประชาคมเพื่อก่อตั้งกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคีก็มีกระบวนการในการจัดตั้งไม่ต่างจากกองทุนหมู่บ้านอื่นๆ คือต้องมีการทำประชาคมโดยการเชิญหัวหน้าครอบครัวประชาชนในหมู่ที่ 4 หรือตัวแทนมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกันแล้วกำหนดทิศทางของชุมชนกันเอง ในการทำประชาคมของประชาชนหมู่ที่ 4 ต้องใช้เวลาในการทำประชาคมถึง 2 ครั้ง โดยครั้งแรกดำเนินการทำประชาคมในวันที่ 29 กรกฎาคม 2544 และ ครั้งที่ 2 ในวันที่ 19 สิงหาคม 2544 ซึ่งเราก็ถือเอาวันที่ทำประชาคมครั้งที่ 2 นี้เป็นวันกำเนิดกองทุนหมู่บ้านรวมพลังสามัคคี

การดำเนินกิจกรรมกองทุนในช่วง พ.ศ. 2544 – 2547

การทำประชาคมเป็นเพียงกิจกรรมในการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านตามข้อกำหนดของทางราชการเท่านั้น แต่หลังจากได้คณะกรรมการแล้วนับว่าเป็นภาระหนักของคณะกรรมการชุดดังกล่าวที่จะต้องดำเนินการต่อ โดยมีเป้าหมายคือ ต้องทำให้ผ่านคุณสมบัติต่างๆ เพื่อให้ได้รับเงิน 1 ล้าน มา นอกจากนี้ แม้ว่าบุคคลต่างๆ เหล่านี้จะได้รับฉันทนุมัติจากการทำประชาคมแล้วแต่ความคาดหวังต่างๆ ของพี่น้องเหล่านั้นยังคงอยู่ และรอผลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้

ผลงานที่ได้ถูกจารึกไว้ในกองทุนรวมพลังรักสามัคคี คือการบรรจุข้อความไว้ในคุณสมบัติของคณะกรรมการว่า **“ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งกรรมการจะไม่ขอกู้เงินจากกองทุน”** ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันกับมวลสมาชิกว่า ผู้ที่เข้ามาบริหารจะไม่ใช้อำนาจเพื่อตัวเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในช่วง 3 ปีนี้ ได้กำหนดเป้าหมายหลักไว้คือ การระดมหาสมาชิก, การจัดองค์กรและกระบวนการทำงานต่างๆ ซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาของการทำงานว่าจะต้องมีอุปสรรคต่างๆ แต่คณะกรรมการก็ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการทำงานจนเข้ารูปเข้ารอย

การดำเนินกิจกรรมกองทุนในช่วง พ.ศ. 2548 – 2550

หลังจากได้จัดการเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานต่างๆ ขั้นตอนการตรวจสอบแล้วเป้าหมายต่อไปในช่วงนี้จะเป็นเรื่องเสริมสร้างความแข็งแรงของกองทุน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. เร่งเสริมสร้างการออมของสมาชิก ได้แก่

1.1 การเพิ่มจำนวนเงินออมขั้นต่ำ

1.2 การกำหนดการจ่ายเงินปันผลโดยนำสถิติการออมของสมาชิกมาเป็นเงื่อนไข

1.3 การให้สมาชิกสามารถนำเงินออมมาใช้ในการประกันการกู้เงิน

1.4 การเปิดและขยายวงเงินกู้เงินออมโดยกำหนดจากจำนวนเงินออมของสมาชิกและสถิติการส่งเงินออม

2. การสร้างรายได้เพิ่ม

2.1 มีการพิจารณาและวางแผนการลงทุนจากเงินออมของสมาชิก โดยมุ่งเน้นในตราสารการเงินที่ไม่มีความเสี่ยง เช่น โครงการเงินฝากพิเศษต่างๆ

3. การเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มากขึ้น

4. การปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเวลามากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การดำเนินกิจกรรมกองทุนในช่วง พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน

หลังจากที่ได้เร่งรัดเพื่อให้มีเงินออมสูงขึ้น, จำนวนสมาชิกมากขึ้น อีกด้านหนึ่งคือหนี้ที่ด้อยคุณภาพก็สูงขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น คณะกรรมการในยุคนี้ จึงเล็งเห็นว่า ขั้นตอนต่อไปนี้ควรจะเป็นการจัดการคุณภาพ เช่นคุณภาพของสมาชิก, คุณภาพของผู้กู้ ซึ่งการดำเนินการนั้นเริ่มต้นที่การพัฒนาคุณภาพของคณะกรรมการ โดย

1. ส่งคณะกรรมการเข้ารับการอบรมต่างๆ มากขึ้น เช่นการอมรมของ สบท., ของเครือข่ายกองทุนฯ ระดับต่างๆ, ของธนาคารออมสิน, ตลอดจนการดูงานตามสถานที่ต่างๆ

2. ให้มีการคัดกรองสมาชิกตามข้อบังคับมากขึ้น สมาชิกท่านใดที่ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับเราก็จะให้เขาหยุดพักไปก่อน จนกว่าจะมีความพร้อมจึงเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่

3. ให้มีการตรวจสอบความสามารถของผู้กู้, การตรวจสอบว่าผู้กู้ทำธุรกิจที่แจ้งจริงหรือไม่, ตลอดจนใช้มาตรการต่างๆ ทางสังคม เพื่อให้มีข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติมากขึ้น

4. ให้มีการติดตามลูกหนี้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นและมิให้ขาดการติดต่อระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้

การดำเนินกิจกรรมในอนาคต

ในปีนี้และปีถัดไป หลังจากกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคีได้รับคัดเลือกให้เป็นสถาบันการเรียนรู้ประจำจังหวัดปทุมธานีแล้ว กองทุนฯ หมู่บ้านก็ได้เพิ่มเป้าหมายเรื่องการพัฒนาความรู้ต่างๆ โดยอาศัยความเป็นสถาบันการเรียนรู้นี้เป็นเครื่องมือ ซึ่งแน่นอนที่จะเริ่มต้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านรวมพลังรักสามัคคี, คณะกรรมการกองทุนฯ ซึ่งอยู่ภายในเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลลาดสวาย, กองทุนหมู่บ้านซึ่งเป็นพันธมิตรที่อยู่ในอำเภอลำลูกกาและจังหวัดปทุมธานีตามลำดับ และลำดับสุดท้ายก็จะเป็นกองทุนหมู่บ้านอื่นๆ ที่สนใจ

ประการสุดท้ายที่ต้องทำ คือการสร้างทายาทผู้บริหารกองทุนฯ แน่นอนที่สุดว่าคนเราอายุไม่ได้ยืนนานในขณะที่องค์กรยังต้องคงอยู่ การสร้างคนเพื่อเข้ามารับหน้าที่ต่อนั้นจึงเป็นภารกิจต้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในการช่วยกันคัดสรรบุคคลที่เหมาะสม เพื่อเข้ามาเป็นกรรมการกองทุน ในขณะที่คณะกรรมการรุ่นพี่ๆ ก็ต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำต่างๆ แบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนสร้างค่านิยมให้มีความรักต่อองค์กร, มีความรักต่อชุมชน และสมาชิกในชุมชน ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถบรรลุกิจกรรมนี้ได้

เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลลาดสวาย

เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนจากกองทุนหมู่บ้านมารวมตัวกันในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยในเบื้องต้นนั้น ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยแต่ละเครือข่ายกำหนดข้อบังคับของตนเองขึ้นมา ต่อมาภายหลัง มีพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยออกระเบียบโดยสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติในปี พ.ศ. 2549 เครือข่ายกองทุนสามารถแบ่งเป็นระดับตำบล, ระดับอำเภอ, ระดับจังหวัด และระดับภาค

เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบลลาดสวายเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2544 และได้มีการประกาศใช้ข้อบังคับฉบับแรก เมื่อ 20 ตุลาคม 2545 โดยคณะกรรมการประกอบด้วยประธานและ/หรือตัวแทนกองทุนในเขตตำบลลาดสวาย จำนวน 15 คน กรรมการมีวาระคราวละ 2 ปี

ครั้นต่อมาเมื่อมีการกำหนดระเบียบการจัดตั้งเครือข่ายอย่างเป็นทางการในปี 2549 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านตำบลลาดสวายจึงได้ปรับปรุงข้อบังคับเป็นฉบับที่ 2 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2549 และได้ใช้ข้อบังคับนี้สืบมา

คณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบลลาดสวายประกอบด้วยกองทุนหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน มีประชากรรวมทั้งตำบลประมาณ 49,847 คน โดยเป็นชาย 23,319 คน และหญิง 26,528 คน (ข้อมูลเมื่อ พ.ค. 2554)

คณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบลชุดปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ท่าน คือ

1. นายสำเภา สุขบ่าย ประธาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. นางอารมณ์	โฉมพระกลับ	รองประธาน
3. น.ส.ปริญญา	รองรัตน์	กรรมการบัญชี
4. นางเนาวรัตน์	สุวรรณมาลัย	กรรมการการเงิน
5. นางสุนี	จรคงศรี	กรรมการผู้ช่วยการเงิน
6. นางวนิดา	สุนทราญ	กรรมการนายทะเบียน
7. น.ส.วรัญญา	เรียงเครือ	กรรมการผู้ช่วยนายทะเบียน
8. นางปทุม	สุขบ่าย	กรรมการเลขานุการ
9. น.ส.ทิมลดา	จอกทอง	กรรมการผู้ช่วยเลขานุการ
10. น.ส.สุปรีญา	กุลประเดิม	กรรมการผู้ช่วยเลขานุการ
11. นายอุดร	พัวพันธ์	กรรมการประชาสัมพันธ์
12. นายอุดม	ขวัญเจริญ	กรรมการผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
13. นายวิจิตร	ชุ่มช่อ	กรรมการผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
14. นางบุญส่ง	กุลประเดิม	กรรมการ
15. นายสมชาย	ระภานุสิทธิ์	กรรมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผดุงศักย์ ขุนเจริญ (2545) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกระบี่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้ (1) การนับถือศาสนา มีผลต่อการร่วมรับผิดชอบ และการร่วมรับประโยชน์ (2) อาชีพหลัก มีผลต่อการร่วมตัดสินใจ อาชีพรองหรืออาชีพเสริม มีผลต่อการร่วมรับผิดชอบ และการร่วมตรวจสอบประเมินผล ตลาดและราคาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการร่วมรับผิดชอบ (3) ปัจจัยด้านสังคมได้แก่ ความเห็นที่มีต่อประโยชน์ของกองทุนหมู่ฯ มีผลต่อการร่วมรับประโยชน์ การร่วมรับผิดชอบ การร่วมตรวจสอบประเมินผล การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน การชักนำในการมีส่วนร่วมกองทุนหมู่บ้าน มีผลต่อการร่วมทำ การดำรงตำแหน่งทางสังคมมีผลต่อการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมตรวจสอบประเมินผล และการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือกองทุนอื่นๆ มีผลการร่วมวางแผน การได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนจากแหล่งความรู้ต่างๆ มีผลต่อการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การวางแผนการร่วมทำการร่วมรับประโยชน์ การร่วมตรวจสอบประเมินผล และการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน มีผลต่อการร่วมรับผิดชอบ บทบาทหรือคุณลักษณะของคณะกรรมการกองทุนระดับต่างๆ มีผลต่อการร่วมตัดสินใจ การร่วมวางแผน การร่วมทำ การร่วมตรวจสอบประเมินผล และการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน (4) ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล มีผลการร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อการร่วมรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่และกลไกของรัฐและเอกชน มีผลต่อการร่วมคิด การร่วมรับประโยชน์ การร่วมรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และสถาบันการศึกษา มีผลต่อการร่วมทำ สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ การกำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมและประโยชน์ที่ได้รับให้เอื้ออำนวยต่ออาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิก การเพิ่มความรู้เกี่ยวกับกองทุนแก่สมาชิกโดยสื่อต่างๆ หรือเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างกองทุนฯ การส่งเสริมด้านอาชีพ ด้านการตลาดหรือเครือข่ายการผลิตการจำหน่าย การเพิ่มวงเงินกู้ และเวลาชำระคืนให้มากกว่าเดิม

ปิยะ ปิจนำ (2546) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้กู้เงินต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การศึกษาวิจัยพบว่าสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนมากมีลักษณะส่วนบุคคลเป็นเพศชาย มีอายุ 51-60 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย/เจ้าของกิจการ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีรายได้ของครอบครัว 10,001-15,000 บาทต่อเดือน เข้ามาอาศัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อยู่ในชุมชนเป็นเวลา 6-10 ปี และกู้เงินเป็นจำนวน 15,001-20,000 บาท ผู้กู้เงินส่วนมากมีความคิดเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบความสำเร็จในระดับปานกลางมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในระดับสูง ได้เข้ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้กู้เงินต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ของครอบครัวและจำนวนเงินที่กู้ ปัจจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้กู้เงินและปัจจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ลาวัณย์ ชานมณีรัตน์ (2547) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ ระดับการศึกษา การติดต่อสื่อสารกับผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้วยการสร้างแกนนำและสื่อสารประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมที่ให้ประชาชนได้เข้าถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องประสานความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมและพัฒนาชุมชนเพื่ออนาคตของประเทศต่อไปและประชาชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีส่วนร่วมในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ตำบลเกาะเกร็ดที่มีโครงการกองทุนรวม 7 กองทุนไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาความยากจนหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น ดีขึ้น ตามมาตรฐานของการพัฒนาชุมชน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับจึงควรที่จะเร่งแก้ไข ด้วยความเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุน และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยมีผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้เชื่อมประสานในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ถาวรมาศ บุตราช (2549) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกในชนบท อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย ร้อยละ 59.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 36.1 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 41.0 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 80.4 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรร้อยละ 75.5 มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การรับรู้ถึงคุณค่าของกองทุนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.2 และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกทั่วไป ร้อยละ 74.7 ครอบครัวสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 77.7 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 93.2 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-4 คนร้อยละ 68.5 มีภาระการเลี้ยงดูในครอบครัว ร้อยละ 72.0 และมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 69.0 (2) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัวสมาชิกในชนบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจำแนกเป็นระดับการมีส่วนร่วมใน 5 กิจกรรม คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล การปฏิบัติ และการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการตัดสินใจและการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย (3) ปัจจัยส่วนบุคคล 2 ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันในทุกกิจกรรมของการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ การรับรู้ถึงคุณค่ากองทุนหมู่บ้านและสถานภาพการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและอีก 3 ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในบางกิจกรรมของการมีส่วนร่วม คือ เพศ ที่มีความแตกต่างกันในบางกิจกรรมของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ระดับการศึกษาและอาชีพหลักมีความแตกต่างกันในกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว 5 ปัจจัย พบว่ามีเพียง 2 ปัจจัยคือภาระการเลี้ยงดูในครอบครัวและรายได้ของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางกิจกรรมของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการรับผลประโยชน์ (4) ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน คือ ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกิจกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน สำหรับข้อเสนอแนะ คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารจัดการทุกกิจกรรมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

สาวิตรี บุญหวา (2549) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณี บ้านหนองมะแซว ตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนมีส่วนร่วมในโครงการกองทุนหมู่บ้านดี และให้การสนใจกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน การมีหุ้นของประชาชนจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระดับการศึกษา การมีรายได้ของประชาชน การติดต่อสื่อสารกับผู้นำท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน และความคาดหวังจากตัวแปรความคาดหวังประโยชน์จากโครงการกองทุนหมู่บ้านมีผลมากที่สุดกับการมี ส่วนร่วมของประชาชน รองลงมา คือ การมีรายได้ของประชาชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ตามลำดับ สำหรับปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น คือ การมีภาระทางครอบครัวและการประกอบอาชีพของประชาชนซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมของโครงการเพราะส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างต่างไม่มีเวลามากพอ

ธีรพล พิริยคุณธร (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาชุมชนบ้านจัดสรร หมู่ 4 ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้และผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาในรูปแบบของกองทุนชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการกองทุนภายในชุมชนอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ของชุมชน ด้านการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหมู่บ้าน ควรดำเนินงานอยู่บนหลักการพื้นฐาน 6 ประการอันได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความชอบธรรม หลักการกระจายอำนาจและการแบ่งบทบาทหน้าที่ และหลักการมีดุลอำนาจภายในองค์กร การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจัดสรร หมู่ 4 ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีการดำเนินงานอยู่บนหลักการพื้นฐาน 6 ประการ แต่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงในบางประเด็นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกกองทุน

ภรัณยู พิเรนทร (2551) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ จำแนกตามตัวแปรพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ และระดับการศึกษา แตกต่างกันทำให้มีส่วนร่วมในโครงการแตกต่างกัน แต่เพศ อายุ รายได้ แตกต่างกันทำให้มีส่วนร่วมในโครงการไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การส่งคืนเงินกู้กองทุนหมู่บ้านส่งเงินล่าช้ากว่ากำหนด รองลงมา คือไม่ได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม ข้อเสนอแนะ คือ ควรยืดระยะเวลาในการคืนเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จาก 1 ปี เป็น 2 ปี รองลงมาคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทัศนคติซึ่งกันและกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันดี บุญเสนาะ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผลการศึกษา (1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ การมีส่วนร่วมวางแผน และ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในระดับมาก มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านฯ และมีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบกองทุนหมู่บ้านฯ ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ความพร้อมของประชาชน การจูงใจ/สิ่งจูงใจ ผู้นำ และความผูกพันกับชุมชน โดยทั้ง 4 ปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ร้อยละ 56.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ พบว่า ร้อยละ 95 มิได้ระบุว่าในการบริหารกองทุนนั้นมีปัญหา ส่วนอีกร้อยละ 5 เห็นว่าปัญหาต่างๆ ได้แก่ (1) การส่งเงินกู้คืนล่าช้าไม่เป็นไปตามแผน (2) คณะกรรมการไม่ยุติธรรม (3) เจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำกองทุนหมู่บ้านฯ ขาดการตรวจติดตามการนำเงินกู้ไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าในการบริหารกองทุนฯ ยังมีปัญหาอื่นๆ ได้แก่ (1) ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ (2) ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมกองทุนฯ เฉพาะกลุ่มไม่กระจายทั่วถึง (3) ผู้นำกองทุนฯ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้น้อย (4) เจ้าหน้าที่รัฐ ตรวจสอบติดตามการทำงานของกองทุนไม่มากเพียงพอ (5) การจัดเก็บเอกสารกองทุนฯ ไม่ค่อยเป็นระบบ

ชัยวัตร ดำศรีสวัสดิ์ (2553) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่จังหวัดตราด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน การได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านความคาดหวังเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราดกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการกองทุนอื่นๆ นอกเหนือจากกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กัน ส่วนด้านระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพของกองทุนหมู่บ้านจากการจัดระดับมาตรฐานกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2546 แตกต่างกันคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ความคาดหวังเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานจากหน่วยงานภาครัฐต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1. เพศ

2. อายุ

3. สถานภาพสมรส

4. ระดับการศึกษา

5. อาชีพ

6. รายได้

7. การกู้ยืมเงิน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจากองค์ประกอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการระเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และนำเสนอในรูปตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

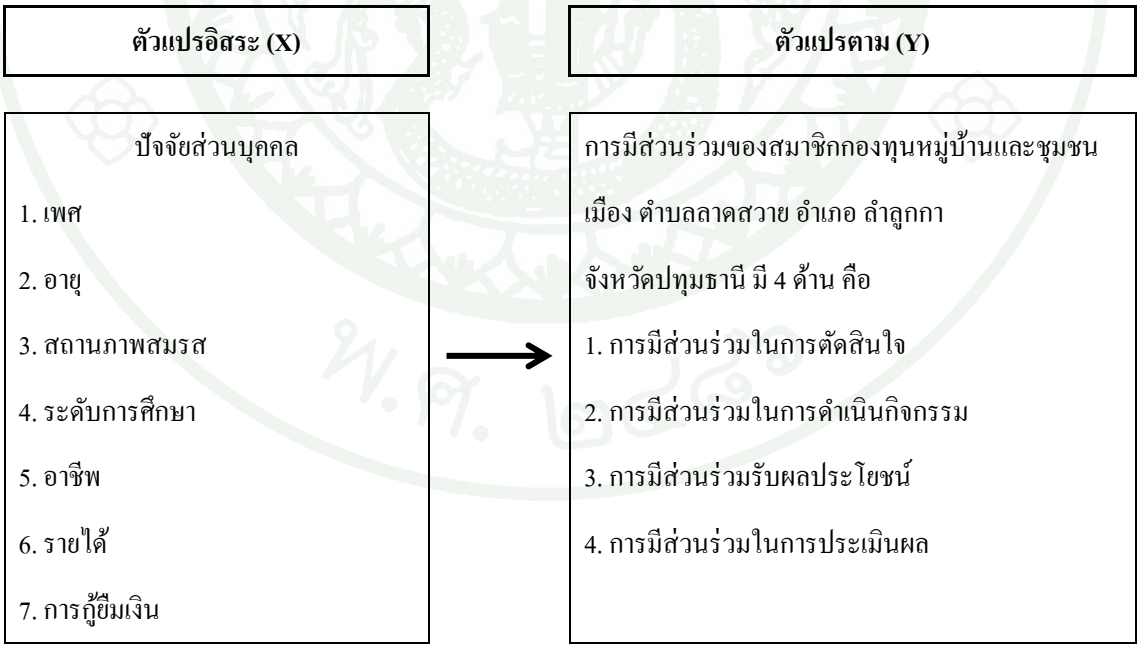

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีการกู้เงิน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัญหาและข้อเสนอแนะจากการมีส่วนร่วมในของประชาชน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 300 คน ในที่นี้ไม่ได้รวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน (ที่มา: ฝ่ายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, 31 ธันวาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากร 300 คนโดยใช้หลักการ คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple size) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543) โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

สูตร $n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$

เมื่อ n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e = ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 (.05)

แทนค่า $n = \frac{300}{1 + 300\ (0.05^2)}$

$n = 171$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 171 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น โดยกำหนด ขอบเขตของแบบสอบถามให้เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของประชาชนในตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านปัจจัยส่วนบุคคล ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ การกู้ยืมเงิน โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating scale) ตามแบบของลิคอร์ท (Likert's scale) เป็นมาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ทั้งลักษณะในเชิงบวกและเชิงลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ (Kiess, 1989 อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543) ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับการมีส่วนร่วมในบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	ระดับคะแนนเชิงบวก
เป็นประจำ	5
เกือบประจำ	4
เป็นบางครั้ง	3
น้อยครั้ง	2
ไม่เคยทำ	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลข้อมูลโดยรวม และรายข้อใช้ข้อมูลอิงเกณฑ์ โดยใช้อันตรภาคชั้นตามเกณฑ์ของ Best (ทวีรัตน์ พวงรัตน์, 2540) ดังนี้

$$\frac{\text{(คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด)}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมในบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	ระดับค่าเฉลี่ย
มาก	3.67 – 5.00
ปานกลาง	2.34 – 3.66
น้อย	1.00 – 2.33

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายความว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกในกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายความว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกในกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายความว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกในกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended Question) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาสำหรับการศึกษาไปทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 8 บ้านคลองสาม ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 ชุด ซึ่งลักษณะใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มที่จะทำการศึกษา และตรวจหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีการหา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าสัมประสิทธิ์อัฟฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coeffcient) เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.861

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากทฤษฎี แนวความคิด ข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. การเตรียมการก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานกับประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมพลังรักสามัคคี หมู่ที่ 4 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือเข้าไปในพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม และรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายในระยะเวลาประมาณ 2 เดือน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน สิงหาคม – กันยายน 2555

3. การหากลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้เรียงลำดับชื่อสมาชิกประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในแต่ละกลุ่มตามตัวอักษร ก – ฮ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic random sampling) (อัจฉรีย์ จันทลักขณา, 2549) โดยใช้สูตรการคำนวณช่วงการสุ่ม (Sampling interval) ดังนี้

สูตร $K = \frac{N}{n}$

เมื่อ K = ช่วงการสุ่ม

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แทนค่า $K = \frac{300}{171} = 2$

ดังนั้น จึงกำหนดช่วงการสุ่ม เท่ากับ 2 คน

จากนั้นผู้วิจัยเรียงลำดับชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามตัวอักษร ก – ฮ แล้วเริ่มต้นเลือกชื่อสมาชิกรายแรก และสุ่มชื่อทุกๆ รายที่ 2 เช่น เริ่มที่คนที่ 1, 3, 5, 7,….ไปจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแบบสอบถาม

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การบรรณาธิการข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อดูความสมบูรณ์ให้ครบทุกด้าน

2. การนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาลงรหัส และ การประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Desciptive Statistics)

1.1 ค่าจำนวนร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

2. สถิติวิเคราะห์ (Inferential Statistics) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

2.1 **ค่า t-test** ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยทดสอบตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

2.2 **F-test** ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไปโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance: ANOVA) โดยทดสอบตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การกู้ยืมเงินจากกองทุน กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และเมื่อพบความแตกต่างจะใช้วิธีของ Scheffe'stest วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชนชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกองทุนหมู่และชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 171 ชุด

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการกู้ยืมเงิน

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของสมาชิกในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=171)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	71	41.50
หญิง	100	58.50
อายุ		
20 - 40 ปี	52	30.40
41 - 60 ปี	110	64.30
มากกว่า 60 ปี	9	5.30
สถานภาพสมรส		
โสด	62	36.30
สมรส	15	8.80
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	94	55.00
ระดับการศึกษา		
ประถม / มัธยมศึกษาตอนต้น	114	66.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	33	19.30
อุดมศึกษา	24	14.00

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=171)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
แม่บ้าน	30	17.50
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	20	11.70
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	94	55.00
อื่นๆ	27	15.80
รายได้		
10,000 – 15,000 บาท	36	21.00
15,001 – 20,000 บาท	42	24.60
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	93	54.40
การกู้ยืมเงิน		
น้อยกว่า 3 ครั้ง	118	69.00
3 - 5 ครั้ง	20	11.70
มากกว่า 5 ครั้ง	33	19.30

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้

1. เพศ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.50

2. อายุ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีอายุ 41 - 60 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมา มีอายุ 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.40 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด มีอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.30

3. สถานภาพสมรส พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาคือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 36.30 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมี สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 8.80

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ คิดเป็นร้อยละ 19.30 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.00

5. อาชีพ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอาชีพอิสระ / ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาได้แก่ แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 17.50 อื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.80 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีอาชีพเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.70

6. รายได้ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมามีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.60 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่น้อยที่สุดมีรายได้ 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.00

7. การกู้ยืมเงิน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่กู้ยืม น้อยกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมากู้ยืม มากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.30 และกลุ่มตัวอย่างที่กู้ยืมเงินที่น้อยที่สุด 3 - 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.70

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

การมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ คือ เป็นประจำ เกือบประจำ เป็นบางครั้ง น้อยครั้ง และ ไม่เคยทำ ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แยกตามรายข้อ

(n=171)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยทำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ								
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมวิสามัญอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มต้น	60 (35.1)	89 (52.0)	22 (12.9)	- -	- -	4.22	0.66	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอหรือพิจารณาโครงการที่เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาของชุมชน	36 (21.1)	105 (61.4)	28 (16.4)	2 (1.2)	- -	4.02	0.65	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับกองทุนหมู่บ้าน	52 (33.4)	74 (44.3)	44 (25.7)	1 (0.6)	- -	4.04	0.77	มาก
4. ท่านสามารถคิดและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระในการดำเนินงานบนพื้นฐานของเหตุผลโดยไม่ถูกชี้นำทางความคิดจากผู้อื่น	50 (29.2)	89 (52.0)	27 (15.8)	5 (2.9)	- -	4.08	0.75	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=171)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยทำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
5. ท่านได้รับสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	35 (20.5)	90 (52.6)	43 (25.1)	3 (1.8)	- -	3.92	0.72	มาก
6. ท่านได้นำเสนอปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านต่อคณะกรรมการหรือในที่ประชุมเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข	47 (27.5)	81 (47.4)	41 (24.0)	2 (1.2)	- -	4.01	0.75	มาก
7. ท่านได้นำเสนอปัญหาที่ได้นำมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน	42 (24.6)	89 (52.0)	40 (23.4)	- -	- -	4.01	0.69	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจการจัดสรรผลกำไรของกองทุนหมู่บ้าน	49 (28.7)	80 (46.8)	41 (24.0)	1 (0.6)	- -	4.04	0.74	มาก
รวม						4.04	0.72	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม								
1. ท่านชักชวนสมาชิกในชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน	47 (27.5)	102 (59.6)	22 (12.9)	- -	- -	4.15	0.62	มาก
2. ท่านเสียสละแรงงานทุนทรัพย์ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆในการดำเนินงานกิจกรรม	42 (24.6)	100 (58.5)	29 (17.0)	- -	- -	4.08	0.64	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประสานงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ	58 (33.9)	73 (42.7)	38 (22.2)	2 (1.2)	- -	4.09	0.78	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=171)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยทำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
4. ท่านร่วมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยกัน	50	81	38	2	-	4.05	0.75	มาก
พร้อมนำมาปรับปรุงโครงการกองทุนหมู่บ้าน	(29.2)	(47.4)	(22.2)	(1.2)	-			
5. ท่านได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการพัฒนา	48	89	34	-	-	4.08	0.69	มาก
ด้านการส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้ความรู้	(28.1)	(52.0)	(19.9)	-	-			
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน								
6. ท่านได้สนับสนุนและส่งเสริมจ่ายค่าตอบแทน	51	88	32	-	-	4.11	0.69	มาก
หรือ มอบของรางวัลให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	(29.8)	(51.5)	(18.7)	-	-			
เช่น มีการจับรางวัลสำหรับผู้ชำระเงินกู้ในวันแรก								
7. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็น	39	109	23	-	-	4.09	0.60	มาก
ประโยชน์ต่อกองทุนหมู่บ้านและสนองต่อความ	(22.8)	(63.7)	(13.5)	-	-			
ต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน								
8. ท่านมีส่วนร่วมในการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่	64	83	18	3	3	4.18	0.82	มาก
ท่านขอกู้ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ประกอบ	(37.4)	(48.5)	(10.5)	(1.8)	(1.8)			
อาชีพค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ								
9. ท่านสามารถนำเงินกู้มาคืนตามกำหนดทุกครั้ง	95	55	21	-	-	4.43	0.70	มาก
	(55.6)	(32.2)	(12.3)	-	-			
รวม						4.14	0.70	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์								
1. เมื่อสมาชิกประสบปัญหา กองทุนหมู่บ้านได้ให้	79	75	17	-	-	4.36	0.66	มาก
ความช่วยเหลือแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	(46.2)	(43.9)	(9.9)	-	-			
2. ท่านมีส่วนร่วมในการนำเงินจากเงินกู้ยืนมาใช้ใน	95	66	10	-	-	4.50	0.61	มาก
การลงทุนพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้	(55.6)	(38.6)	(5.8)	-	-			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=171)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยทำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
3. ท่านนำเงินกองทุนไปใช้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของครอบครัว	96 (56.1)	66 (38.0)	10 (5.8)	- -	- -	4.50	0.61	มาก
4. ท่านได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านจากการกู้ดอกเบี้ยต่ำ	100 (58.5)	63 (36.8)	8 (4.7)	- -	- -	4.54	0.59	มาก
5. ท่านได้รับสวัสดิการจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ	95 (55.6)	73 (42.7)	3 (1.8)	- -	- -	4.54	0.53	มาก
6. ท่านได้นำความรู้จากการเข้าร่วมกองทุนมาเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา	99 (57.9)	61 (35.7)	11 (6.4)	- -	- -	4.51	0.62	มาก
7. ท่านได้รับเงินปันผลจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ	107 (62.6)	59 (34.5)	5 (2.9)	- -	- -	4.60	0.55	มาก
8. ท่านได้รับการยกย่อง ชมเชย จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจากการมีส่วนร่วม	100 (58.5)	66 (38.6)	5 (2.9)	- -	- -	4.56	0.55	มาก
9. สมาชิกท่านอื่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือกับท่านในยามที่ท่านประสบปัญหา	103 (60.2)	63 (36.8)	5 (2.9)	- -	- -	4.57	0.55	มาก
รวม						4.52	0.59	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล								
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน	45 (26.3)	101 (59.1)	23 (13.5)	2 (1.2)	- -	4.11	0.66	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้าน	39 (28.8)	109 (63.7)	21 (12.3)	2 (1.2)	- -	4.08	0.63	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	61 (35.7)	68 (39.8)	40 (23.4)	2 (1.2)	- -	4.10	0.80	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=171)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยทำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบโครงการที่เสนอขอกู้เงิน ของสมาชิก ก่อนการอนุมัติเงินกู้	53 (31.0)	72 (42.1)	45 (26.3)	1 (0.6)	- -	4.04	0.77	มาก
5. ท่านมีส่วนประเมินผลความสำเร็จโดยร่วมของโครงการกองทุนหมู่บ้าน	49 (28.7)	80 (46.8)	37 (21.6)	5 (2.9)	- -	4.01	0.79	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักฐานทางการเงินต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน	50 (29.2)	87 (50.9)	30 (17.5)	4 (2.3)	- -	4.07	0.75	มาก
7. ท่านมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินกิจกรรมภายในกองทุนหมู่บ้าน	50 (29.2)	79 (46.2)	39 (22.8)	3 (1.8)	- -	4.03	0.77	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน ในรอบปีที่ผ่านมา	52 (30.4)	78 (54.6)	36 (21.1)	5 (2.9)	- -	4.04	0.80	มาก
รวม						4.06	0.75	มาก
โดยรวมทุกด้าน						**4.19**	**0.33**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) และเมื่อพิจารณารายด้านนั้น พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมวิสามัญอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้น” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือ ข้อ 4 “การมีส่วนคิดและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระในการดำเนินงานบนพื้นฐานของเหตุผล โดยไม่ถูกชี้นำทางความคิดจากผู้อื่น” อยู่ใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 “การมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขและตัดสินใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 9 “การมีส่วนนำเงินกู้มาคืนตามกำหนดทุกครั้ง” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 รองลงมาคือ ข้อ 8 “การมีส่วนในการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ท่านขอกู้ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ประกอบอาชีพ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 “การมีส่วนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยกันพร้อมนำมาปรับปรุงโครงการกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 7 “การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากเงินปันผลจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ ข้อ 9 “การมีส่วนรับผลประโยชน์จากสมาชิกท่านอื่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือกับท่านในยามที่ท่านประสบปัญหา” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์เมื่อสมาชิกประสบปัญหา กองทุนหมู่บ้านได้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนในการประเมินผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมาคือ ข้อ 3 “การมีส่วนในการประเมินผลการกำหนดการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 “การมีส่วนประเมินผลความสำเร็จโดยรวมของโครงการกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

ตารางที่ 5 สรุปผลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.04	0.72	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.14	0.70	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.52	.059	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.06	0.75	มาก
รวมทุกด้าน	**4.19**	**0.33**	**มาก**

จากตารางที่ 5 พบว่า เมื่อเรียงลำดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

จากการประมวลแบบสอบถาม สามารถสรุปข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม ดังนี้

ตารางที่ 6 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

(n=29)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอแนะ (คน)	ร้อยละ
1. ควรมีการอบรมและให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องที่เกี่ยวกับกองทุนเพื่อให้สมาชิกกองทุนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น	10	34.50
2. ควรมีการให้เงินสำหรับผู้ที่ออมเงินสม่ำเสมอเพื่อกำลังใจในการออม	6	20.70
3. ควรมีคลินิกกองทุนเพื่อเป็นที่สำหรับให้คำปรึกษาปัญหาแก่สมาชิก	6	20.70
4. ควรมีค่ารักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วยกรณีที่ไม่ได้นอนโรงพยาบาล	4	13.80
5. ควรเพิ่มวงเงินกู้และเพิ่มระยะเวลาชำระคืนให้มากขึ้น	3	10.30

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 ข้อ จำนวนผู้เสนอแนะ ทั้งสิ้น 29 คน ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ผลคือ มีผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 83.04 และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 16.96 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้เสนอไว้ดังนี้

ควรส่งเสริมศักยภาพให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น เช่น ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เพื่อสมาชิกจะได้ช่วยกันพัฒนากองทุนให้ดียิ่งขึ้น ควรสร้างแรงจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น เช่น ควรมีเงินรางวัลสำหรับผู้ที่ออมเงินสม่ำเสมอเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งนี้จัดให้มีคลินิกกองทุนเพื่อที่สำหรับให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ ที่สมาชิกไม่กล้าบอกในที่ประชุม นอกจากนี้ยังควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น เช่น ควรเพิ่มให้มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลในกรณีไม่ได้นอนโรงพยาบาลและควรมีการเอื้อประโยชน์แก่สมาชิก เช่น การเพิ่มวงเงินกู้ และเพิ่มระยะเวลาการชำระคืนให้มากกว่าเดิมเนื่องจากสมาชิกอาจมีปัญหาเดือดร้อน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเพศ

(n=171)

เพศ	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	df	p-value
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
ชาย	71	3.78	.529	-5.985	169	.000*
หญิง	100	4.23	.398			
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม						
ชาย	71	3.91	.440	-6.486	169	.000*
หญิง	100	4.31	.360			
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
ชาย	71	4.54	.301	.546	169	.586
หญิง	100	4.51	.393			
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
ชาย	71	3.85	.498	-4.780	169	.000*
หญิง	100	4.21	.481			
โดยรวมทุกด้าน						
ชาย	**71**	**4.03**	**.332**	**-6.226**	**169**	**.000***
หญิง	**100**	**4.32**	**.270**			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่เป็นเพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และ 4.03 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่า t = -6.226 ค่า p-value = .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามอายุ

(n=171)

อายุ	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
20 - 40 ปี	52	3.90	.583
41 - 60 ปี	110	4.09	.468
มากกว่า 60 ปี	9	4.28	.428
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
20 - 40 ปี	52	4.11	.520
41 - 60 ปี	110	4.14	.394
มากกว่า 60 ปี	9	4.33	.487
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
20 - 40 ปี	52	4.59	.301
41 - 60 ปี	110	4.49	.371
มากกว่า 60 ปี	9	4.52	.461
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
20 - 40 ปี	52	4.01	.544
41 - 60 ปี	110	4.07	.505
มากกว่า 60 ปี	9	4.19	.556
โดยรวมทุกด้าน			
20 - 40 ปี	52	4.17	.363
41 - 60 ปี	110	4.20	.316
มากกว่า 60 ปี	9	4.34	.270

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 8 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ อายุ 41 – 60 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และที่ต่ำที่สุด คือ อายุ 20 – 40 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามอายุ ได้ดังนี้

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามอายุ

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.229	2	.115	1.060	.349
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	18.155	168	.108		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่า F = 1.060 ค่า p-value = .349 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 3 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสถานภาพสมรส

(n=171)

สถานภาพสมรส	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
โสด	62	3.94	.589
สมรส	94	4.06	.458
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	15	4.34	.219
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
โสด	62	4.11	.475
สมรส	94	4.12	.416
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	15	4.40	.375
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
โสด	62	4.52	.375
สมรส	94	4.52	.350
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	15	4.56	.342
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
โสด	62	3.98	.536
สมรส	94	4.08	.490
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	15	4.25	.590
โดยรวมทุกด้าน			
โสด	62	4.15	.359
สมรส	94	4.20	.311
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	15	4.39	.234

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 10 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรส มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และ ต่ำที่สุด คือ สถานภาพโสด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุน ได้ดังนี้

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามสถานภาพสมรส

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.748	2	.374	3.564	.030*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	17.636	168	.105		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่า F = 3.564 ค่า p-value = .030 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามสถานภาพสมรส ด้วยวิธีการของ Scheffe

(n=171)

สถานภาพสมรส	$\bar{x}$	S.D.	สถานภาพสมรส		
			(1)	(2)	(3)
(1) โสด	4.15	.359	-	.031*	
(2) สมรส	4.39	.234		-	
(3) หย่าร้าง / แยกกันอยู่	4.20	.311			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีสถานภาพโสด แตกต่างจากกลุ่มสมาชิกที่มีสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 4 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามระดับการศึกษา

(n=171)

ระดับการศึกษา	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น	114	4.02	.511
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	33	3.95	.505
อุดมศึกษา	24	4.25	.438
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น	114	4.14	.452
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	33	4.01	.423
อุดมศึกษา	24	4.31	.353
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น	114	4.48	.377
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	33	4.60	.324
อุดมศึกษา	24	4.60	.268
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น	114	4.08	.529
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	33	3.97	.524
อุดมศึกษา	24	4.07	.465
โดยรวมทุกด้าน			
ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น	**114**	**4.19**	**.342**
มัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ	**33**	**4.14**	**.334**
อุดมศึกษา	**24**	**4.32**	**.226**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 13 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และต่ำที่สุด คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนได้ดังนี้

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามระดับการศึกษา

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.442	2	.221	2.068	.130
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	17.943	168	.107		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่า F = 2.068 ค่า p-value = .130 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 5 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามอาชีพ

(n=171)

อาชีพ	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
แม่บ้าน	30	4.25	.460
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	20	4.31	.402
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	94	4.01	.439
อื่นๆ	27	3.72	.642
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
แม่บ้าน	30	4.34	.381
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	20	4.21	.417
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	94	4.11	.390
อื่นๆ	27	3.98	.594
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
แม่บ้าน	30	4.47	.451
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	20	4.59	.313
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	94	4.49	.349
อื่นๆ	27	4.62	.281
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
แม่บ้าน	30	4.14	.556
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	20	4.05	.460
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	94	4.09	.480
อื่นๆ	27	3.88	.625

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n=171)

อาชีพ	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
โดยรวมทุกด้าน			
แม่บ้าน	**30**	**4.31**	**.324**
เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	**20**	**4.30**	**.292**
อาชีพอิสระ / ค้าขาย	**94**	**4.18**	**.296**
อื่นๆ	**27**	**4.07**	**.417**

จากตารางที่ 15 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพแม่บ้าน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 รองลงมา ได้แก่ อาชีพเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และต่ำที่สุด คือ อาชีพอื่นๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุน ได้ดังนี้

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามอาชีพ

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1.062	3	.354	3.412	.019*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	17.323	167	.104		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ค่า F = 3.412 ค่า p-value = .019 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามอาชีพ ด้วยวิธีการของ Scheffe

(n=171)

อาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	อาชีพ			
			(1)	(2)	(3)	(4)
(1) แม่บ้าน	4.31	.324	-			
(2) เจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท	4.30	.292		-		
(3) อาชีพอิสระ/ ค้าขาย	4.18	.296			-	
(4) อื่นๆ	4.07	.417	.048*			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีอาชีพแม่บ้าน แตกต่างจากกลุ่มสมาชิกที่มีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 6 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามรายได้

(n=171)

รายได้	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
10,000 – 15,000 บาท	36	3.86	.637
15,001 – 20,000 บาท	42	4.05	.480
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	93	4.11	.446
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
10,000 – 15,000 บาท	36	4.09	.585
15,001 – 20,000 บาท	42	4.18	.397
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	93	4.14	.395
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
10,000 – 15,000 บาท	36	4.61	.307
15,001 – 20,000 บาท	42	4.53	.404
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	93	4.48	.349
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
10,000 – 15,000 บาท	36	3.97	.619
15,001 – 20,000 บาท	42	4.11	.491
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	93	4.07	.489
โดยรวมทุกด้าน			
10,000 – 15,000 บาท	**36**	**4.15**	**.417**
15,001 – 20,000 บาท	**42**	**4.23**	**.305**
20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป	**93**	**4.20**	**.302**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 18 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 รองลงมา ได้แก่ รายได้ 20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และต่ำที่สุด คือ รายได้ 10,000 – 15,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุน ได้ดังนี้

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามรายได้

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.130	2	.065	.598	.551
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	18.255	168	.109		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่า F = .598 ค่า p-value = .551 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 7 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามการกู้ยืมเงิน

(n=171)

การกู้ยืมเงิน	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
น้อยกว่า 3 ครั้ง	118	3.96	.537
3 - 5 ครั้ง	20	4.20	.436
มากกว่า 5 ครั้ง	33	4.23	.336
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
น้อยกว่า 3 ครั้ง	118	4.09	.469
3 - 5 ครั้ง	20	4.28	.426
มากกว่า 5 ครั้ง	33	4.24	.293
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			
น้อยกว่า 3 ครั้ง	118	4.52	.359
3 - 5 ครั้ง	20	4.51	.370
มากกว่า 5 ครั้ง	33	4.52	.353
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
น้อยกว่า 3 ครั้ง	118	4.03	.532
3 - 5 ครั้ง	20	4.09	.506
มากกว่า 5 ครั้ง	33	4.15	.478
โดยรวมทุกด้าน			
น้อยกว่า 3 ครั้ง	**118**	**4.16**	**.354**
3 - 5 ครั้ง	**20**	**4.28**	**.290**
มากกว่า 5 ครั้ง	**33**	**4.29**	**.222**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 20 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินมากกว่า 5 ครั้ง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมา ได้แก่ การกู้ยืมเงิน 3 - 5 ครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และต่ำที่สุด คือ การกู้ยืมเงินน้อยกว่า 3 ครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุน ได้ดังนี้

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามการกู้ยืมเงิน

(n=171)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.590	2	.295	2.784	.065
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	17.795	168	.106		
รวม	18.385	170			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 พบว่า ค่า F = 2.784 ค่า p-value = .065 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด (.05) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 7 ข้อ สรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐาน จำนวน 3 ข้อ และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 4 ข้อ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน	✓	
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน		✓
3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน	✓	
4. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน		✓
5. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน	✓	
6. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้จากอาชีพหลักต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน		✓
7. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน		✓

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อวิจารณ์

ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จากผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) โดยมีส่วนร่วมมากประกอบด้วยด้านการตัดสินใจ ($\bar{x}$ = 4.04) ด้านการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.14) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}$ = 4.52) ด้านการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.06) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งนี้สมาชิกได้เข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันตลอดทุกเดือน ทำให้เข้าใจระบบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สมาชิกยังมีส่วนร่วมระดมความคิดและตัดสินใจได้อย่างเป็นอิสระในการดำเนินงานบนพื้นฐานของเหตุผลโดยไม่ถูกชี้นำทางความคิด ซึ่งจะทำให้เกิดอิสระในทางความคิดของสมาชิก

นอกจากนี้สมาชิกกองทุนยังนำเงินกู้มาคืนตามกำหนดทำให้เห็นถึงความมีวินัยของสมาชิกที่เป็นไปตามข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านที่ได้กำหนดไว้รวมถึงสมาชิก ยังใช้เงินจากการกู้ยืมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ยกตัวอย่างเช่น ใช้เป็นเงินทุน หมุนเวียน ประกอบอาชีพ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ ทางด้านการรับผลประโยชน์สมาชิก ยังได้รับการกู้ดอกเบี้ยต่ำได้รับเงินปันผลและสวัสดิการกองทุนที่ดีอันเนื่องมาจากสมาชิกส่งเงินตามกำหนดและมีความสัมพันธ์อันดี มีความรักและสามัคคี ต่อสมาชิกกองทุนด้วยกันและด้านการตัดสินใจ สมาชิกกองทุน สามารถประเมินผลและกำหนดการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเพราะได้รับความร่วมมือจากสมาชิกกองทุนรวมถึงประธานและคณะกรรมการ ยังให้ความสำคัญกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดีทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านรวมไปถึงยังก่อให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ซึ่งได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยและแนวคิดของ เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ (2543) ซึ่งกล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล กลุ่ม และองค์กร มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการทรัพยากร อาทิการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความเห็นและชี้ประเด็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัญหา การตัดสินใจกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดการ การได้รับประโยชน์ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ การติดตามประเมินผลและการแก้ไขปัญหาอุปสรรค

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อันเนื่องมาจาก สังคมเมืองในปัจจุบัน เพศชายและเพศหญิงก็มักจะออกไปทำงานนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าสังคม ของประชากรในตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จะมีความเป็นชุมชนเมือง แต่อาชีพและบทบาทหน้าที่รวมไปถึงการใช้ชีวิตของเพศชายและเพศหญิงนั้นยังคงมีความเป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบทอยู่ เนื่องจากเพศชายยังคงทำหน้าที่เป็นเสาหลักของครอบครัว โดยต้องออกไปทำงานหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการทำงานนอกบ้าน รายได้หลักในครอบครัวก็จะมาจากเพศชาย ส่วนเพศหญิงนั้นจะมีหน้าที่แม่บ้าน คอยดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน รวมถึงดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในครอบครัว โดยเพศหญิงจะเป็นผู้เก็บรักษาและบริหารรายรับ-รายจ่ายภายในครอบครัวเพราะจะมีความละเอียดและรอบคอบ นอกจากนี้เพศหญิงยังมองเห็นถึงความจำเป็นในการสร้างหลักประกันให้แก่ครอบครัวโดยการหาแหล่งเงินทุนสำรองเพื่อช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่งในกรณีที่ประสบปัญหาทางการเงิน กองทุนหมู่บ้านถือเป็นแหล่งเงินทุนที่เข้ามาช่วยให้สามารถกู้ยืมเงินในยามฉุกเฉิน และเวลาจำเป็นเร่งด่วน ดังนั้น จึงส่งผลทำให้เพศหญิงให้ความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชายทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันดี บุญเสนาะ (2551) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ไม่ว่ามีอายุ 20-40 ปี, 41-60 ปี และ มากกว่า 60 ปี ต่างมีหน้าที่และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แต่ละช่วงวัยมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัตร ดำศรีสวัสดิ์ (2553) เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และจากการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า สถานภาพโสดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน ยังไม่มีรายได้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพด้วยตนเอง และรายได้ส่วนใหญ่ยังได้รับจากครอบครัวอยู่ จึงทำให้วัยรุ่นเป็นวัยที่ยังไม่สามารถมองเห็นถึงความสำคัญของกองทุนหมู่บ้านเพื่อนำไปประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งนี้วัยรุ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น่าจะมีสาเหตุมาจากการผลักดันของพ่อแม่หรือคนในครอบครัวที่เล็งเห็นถึงผลตอบแทนของบุตรหลานที่จะได้รับในอนาคตต่อไป แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีสถานภาพสมรส เห็นได้ชัดเจนว่า สมาชิกกลุ่มนี้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนมากกว่าเนื่องจาก มีภาระในการเลี้ยงดูบุตร เสริมสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รวมถึงเป็นการวางรากฐานทางด้านการใช้ชีวิต และการศึกษาของบุตรในอนาคตอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า สมาชิกกองทุนต้องการมีรายได้เพิ่ม จากการประกอบอาชีพหลัก จึงต้องกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากจะนำรายได้มาเลี้ยงครอบครัวให้ได้กินดีอยู่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลาวัณย์ ชานมณีรัตย์ (2547) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา : ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ตอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แม้ว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะมีระดับการศึกษาต่างกันก็ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันของสมาชิก ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านการติดตามประสานงานเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน จึงทำให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ถาวรมาศ บุตราช (2549) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกในชนบท อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ระบุไว้เป็นอาชีพอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านน้อยกว่า ผู้ที่เป็นแม่บ้าน (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31) ทั้งนี้เนื่องจากการทำแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามในช่องอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา เป็นวัยที่มีหน้าที่หลักคือการศึกษาเล่าเรียน เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ทำให้ยังขาดแรงจูงใจให้เกิดความสนใจที่จะเข้ามาส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่ในจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาสมัครเพื่อเป็นสมาชิกของกองทุนก็สาเหตุหลักน่าจะเกิดจากได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆที่จะได้รับจากกองทุน ซึ่งแตกต่างกับอาชีพแม่บ้านที่มีแรงกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมืองมากกว่านักศึกษา เนื่องจากอาชีพแม่บ้านนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือครอบครัว อีกทั้งแม่บ้านยังมีแบ่งเวลาที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกและรับฟังในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากรายได้หลักที่สามีหาได้จากการทำงานนอกบ้าน จึงทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆในกองทุนหมู่บ้านของนักศึกษานั้นมีน้อยกว่า แม่บ้านดังนั้น สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาวิตรี บุญหวา (2549) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณี บ้านหนองมะแซว ตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก รายได้ที่มาจากการประกอบอาชีพ ถึงแม้ว่าจะมีรายได้ที่มาจากการประกอบอาชีพต่างกัน ไม่มีผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน เพราะสมาชิกที่มีรายได้ต่างกันสามารถเข้าร่วม สนับสนุน และมีบทบาทสำคัญของแต่ละบุคคล เมื่อรวมตัวกันก็ทำให้การดำเนินงานหรือพัฒนาด้านต่างๆ ของชุมชนเป็นไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภรัณยู พิเรนทร (2551) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีการกู้ยืมเงินต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่นี้เนื่องจาก สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่ว่าจะมีจำนวน การกู้เงินที่มากหรือน้อยครั้ง ต่างมีความต้องการกู้เงินเพื่อไปประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพและความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีการกู้เงิน จำนวนมากหรือน้อยครั้ง ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพราะสมาชิกทุกคนมีความเห็นตรงกันว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิกทุกคน ดังนั้นทุกคนจึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะ ปิจนำ (2546) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้กู้เงินต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการกู้ยืมเงินต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การกู้ยืมเงิน และตัวแปรตามได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 300 คน ซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในช่วงปีพุทธศักราช 2554 กลุ่มตัวอย่างที่ ทำการศึกษาจำนวน 171 คน โดยการคำนวณของขนาดกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรด้วยหลักการคำนวณของ Yamane และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ด้วยวิธีการเรียงลำดับชื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในแต่ละกลุ่มตามตัวอักษร ก – ฮ แล้ว เริ่มต้นเลือกชื่อสมาชิกรายแรกและสุ่มชื่อทุกๆ รายที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูล พื้นฐาน ส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ การกู้ยืมเงิน โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 34 ข้อ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	8	ข้อ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	9	ข้อ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	9	ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	8	ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบแสดงข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์โดยสถิติพรรณค่าร้อยละใช้แสดงข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแสดงการกระจายข้อมูล สถิติเชิงอนุมานทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test) ค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) กรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ (Scheffe) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1. เพศ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.50

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. อายุ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีอายุ 41 - 60 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมา มีอายุ 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.40 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด มีอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.30

3. สถานภาพสมรส พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาคือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 36.30 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมี สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 8.80

4. ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / อาชีวะ คิดเป็นร้อยละ 19.30 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.00

5. อาชีพ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอาชีพอิสระ / ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาได้แก่ อาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 17.50 อาชีพอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.80 และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดมีอาชีพเจ้าหน้าที่ของรัฐ / พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.70

6. รายได้ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมามีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.60 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่น้อยที่สุดมีรายได้ 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.10

7. การกู้ยืมเงิน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่กู้ยืม น้อยกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมากู้ยืม มากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.30 และกลุ่มตัวอย่างที่กู้ยืมเงินที่น้อยที่สุด 3 - 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.70

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) และเมื่อพิจารณารายด้านนั้นพบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมวิสามัญอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มต้น” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือ ข้อ 4 “การมีส่วนคิดและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระในการดำเนินงานบนพื้นฐานของเหตุผล โดยไม่ถูกชี้นำทางความคิดจากผู้อื่น” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 “การมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขและตัดสินใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 9 “การมีส่วนนำเงินกู้มาคืนตามกำหนดทุกครั้ง” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 รองลงมาคือ ข้อ 8 “การมีส่วนในการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ท่านขอกู้ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ประกอบอาชีพ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 “การมีส่วนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยกันพร้อมนำมาปรับปรุงโครงการกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 7 “การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากเงินปันผลจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมาคือ ข้อ 9 “การมีส่วนรับผลประโยชน์จากสมาชิกท่านอื่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือกับท่านในยามที่ท่านประสบปัญหา” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์เมื่อสมาชิกประสบปัญหา กองทุนหมู่บ้านได้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ข้อ 1 “การมีส่วนในการประเมินผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมาคือ ข้อ 3 “การมีส่วนในการประเมินผลการกำหนดการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 “การมีส่วนประเมินผลความสำเร็จโดยร่วมของโครงการกองทุนหมู่บ้าน” อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 7 ข้อ สรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐาน จำนวน 3 ข้อ และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 4 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 3 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีการกู้เงิน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุนเมืองไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมาชิกกองทุนมีความร่วมมือ ร่วมใจในการเข้ามามีส่วนร่วม กับ กองทุนหมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับการที่กองทุนหมู่บ้านแห่งนี้ได้รับรางวัลกองทุนหมู่บ้านระดับดีมาก ซึ่งเป็นเครื่องการันตีถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ประสบความสำเร็จ ทั้งยังเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่กองทุนหมู่บ้านอื่นได้เข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชมเมือง ดังต่อไปนี้

1. ควรส่งเสริมศักยภาพให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในกรณีที่มีข่าวสาร เหตุการณ์ใหม่เกิดขึ้นกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนเอง

2. ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้แก่สมาชิกในกรณีที่ผู้ออมเงินสม่ำเสมอ เพื่อจะได้มีขวัญกำลังใจในการที่จะเสริมสร้างวินัยทางการเงิน

3. ควรมีการจัดตั้งคลินิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นที่ให้ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในกรณีที่สมาชิกไม่อาจแจ้งให้ในที่ประชุมทราบ

4. ควรมีการเพิ่มสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ในกรณีไม่ได้นอนโรงพยาบาล เพื่ออำนวยประโยชน์แก่สมาชิก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ควรมีการจัดผลประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยมีการเพิ่มวงเงินกู้และเพิ่มระยะเวลาการชำระคืนให้มากกว่าเดิมเนื่องจากอาจมีปัญหาเดือดร้อนหรือจำเป็นเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้สนใจที่จะทำการศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อจะทำให้ได้รับข้อมูลที่ละเอียดและสมบูรณ์มากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรอื่นๆ เช่น จำนวนเงินกู้ สภาพทางสังคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ศาสนา อาชีพรอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นต้น ที่อาจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ว่ามีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประชาชนที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่างพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งและยกระดับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพื่อความยั่งยืนว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบและสามารถนำมาสรุปผลเพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมได้ดียิ่งขึ้น

5. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนที่ประสบความสำเร็จและกลุ่มสมาชิกกองทุนที่ประสบความล้มเหลวว่ามีปัจจัยใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่อไปในอนาคต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

จามะรี เชียงทอง. 2549. **สังคมวิทยาการพัฒนา**. กรุงเทพมหานครฯ : โอเดียนสโตร์

จิราภรณ์ สว่างเนตร. 2543. **หลักการบริหารและพัฒนากรุงเทพมหานคร.** เอกสารทางวิชาการของกรมพัฒนาชุมชน : กระทรวงมหาดไทย.

เฉลิม เกิดโมลี. 2543. **ส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ.** (อัดสำเนา)

ชัยรัตน์ สมสืบ. 2539. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชัยวัตร ดำศรีสวัสดิ์. 2553. **การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหม่ จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี (Online), www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=130602, 18 ธันวาคม 2555.

ถาวรมาศ บุตราช. 2549. **การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกในชนบท อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช การพัฒนาครอบครัวและสังคม.** วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาครอบครัวและสังคม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทวีรัตน์ พวงรัตน์. 2540. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 7. ม.ป.ท.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทวีวงศ์ ศรีบุรี. 2538. **EIA การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโลกสีเขียว

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. 2548. **การบริหารสังคมโครงสร้างสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ก็อปปี้.

เทศบาลเมืองลาดสวาย. 2555. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 – 2558). ปทุมธานี : สำนักปลัดเทศบาล

ธงชัย มูลพันธ์. ม.ป.ป. **คู่มือการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน**. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพาณิช : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2547.

ธีรพล พิริยคุณธร. 2550. **การส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านจัดสรร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิยาลัยรามคำแหง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2546. **การมีส่วนร่วม : หลักพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง.** เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์

ปธา สุวรรณมงคล และ อุทัย เลาหวิเชียร. 2545. **การบริหารและการพัฒนาองค์การ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประยงค์ รณรงค์. 2546. **รวมความรู้ประสบการณ์และแนวคิดของชุมชนไม้เรียง**. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2552. **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : โครงสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข. (สรส.)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปิยะ ปิจนำ. 2546. **ความคิดเห็นของผู้กู้เงินต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผดุงศักย์ ขุนเจริญ. 2545. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกระบี่.** วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

ฝ่ายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี, 31 ธันวาคม 2554

พะยอม วงค์สารศรี. 2543. **องค์กรและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : โอดียนสโตร์.

พัชรี สิโรรส. 2546. **การมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. 2543. **กฎหมายป่าชุมชนเหมาะสมหรือไม่ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. 2546. **การบริหารสังคม : ศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (องค์กรมหาชน)

ภรัญยู พิเรนทร. 2551. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลทรงคนอง อำเภอประประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

มัลลิกา ต้นสอน. 2544. **การจัดการยุคใหม่.** กรุงเทพมหานคร : เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เรวัตร ธรรมาอภิรมย์. 2548. **ประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร.** รายงานการวิจัย 1 พฤษภาคม 2548. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลาวัณย์ ชานมณีรัตน์. 2547. **การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี.**

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วันดี บุญเสนาะ. 2551. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของจังหวัดสระแก้ว.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

สถาบันวิจัยสังคมและสถาบันวิจัยสภาพแวดล้อม. 2545. **โครงสร้างการพัฒนาการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมยศ นาวีการ. 2544. **การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.

สัมฤทธิ์ ยศสัมศักดิ์. 2548. **หลักรัฐประศาสนศาสตร์แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร : รัตนพรชัย.

สาวิตรี บุญหวา. 2549. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณี บ้านหนองมะแซว ตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยศรีสะเกษ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (Online), www.villagefund.or.th/index.aspx, 18 ธันวาคม 2555

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2547. **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** กรุงเทพมหานคร : สำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

สุมาลี เทพสุวรรณ. 2545. **จะเชื่อมโยงการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของชุมชนกับการบริหารสังคมอย่างไร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสนาะ ติเยาว์. 2546. **หลักการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสรี พงศ์พิศ. 2547. **ร้อยคำที่ควรรู้ : ให้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : พลังทางปัญญา.

อัจฉรีย์ จันทลักขณา. 2549. **สถิติเพื่อการวิจัย** : เชิงคุณภาพ – เชิงปริมาณ ด้านภาษาภาษาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. (อัดสำเนา)

อัจฉรีย์ จันทลักขณา. 2549. **หลักสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อวิลวดี บุรีกุล. 2547. **เอกสารประกอบการบรรยายความหมายและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

Brown, W.B. and D.J. Moberg. 1980. **Organization Theory and Management : A Macro Approach.** New York : John Willey & Sons, Inc. อ้างใน ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม** : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Carlos, B. 1994. **Perfecting Utopia – Ertension in Time of Participation Foresst.** Trees and People Newsletter No. 25 October 1994 อ้างใน นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2546. **การมีส่วนร่วม หลักพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง**. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1977. **Rural Development. Participaton.** Lthaca New York : Conell University. อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม. 2553. **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

Kiess, H.O. 1989. **Statistical Concepts for the behavioral Sciences.** Boston : Allyn and Bacon, Inc. อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

Leon, G. 1995. **Concepts of New Management.** NASW Press New York อ้างใน ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. 2548. **การบริหารสังคมโครงสร้างสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ก็อปปี้.

Rigg and Sonathan. 2008. **An Early Foray into Participation in Thailand Paper presented an 10th International Conference on thai studies.** Thammasat University Bangkok 9-10 January 2008 อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม. 2553. **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

Turton, A. 1987**. Produotion, Power and Paticipation in Rural Thailand. Genera** : United Nation Research Institute for Socia Derlopment (UNRISD) อ้างใน อานันท์ กาญจนพันธ์. 2544. **มิติชุมชน : วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจและการจัดการทรัพยากร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

United Nation. 1978. **Popular Participation in Deciston Making For Development.** New York : United Nation Poblication. อ้างใน อนุรักษ์ สิงห์ชัย. 2545. **การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Wertheim. 1981. **The Urgency Factor and Democray : a rhetorical contribution to Unrisd debate on participation.** Geneva, UNRISD, PP. 3-5 อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม. 2553. **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ชุดที่ ☐☐☐

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

การสำรวจข้อมูลตามแบบสอบถามนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงในเรื่องต่างๆจากการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่ข้อมูลที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนากองทุนหมู่บ้านต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือ จากท่านในการตอบการสอบถามตามนี้ โดยอิสระและตามความจริงมากที่สุด จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวสุภาชนก เหล็กกล้า
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

1. เพศ

( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ

( ) 1. 20 – 40 ปี ( ) 2. 41 – 60 ปี

( ) 3. มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพการสมรส

( ) 1. โสด ( ) 2. สมรส

( ) 3. หย่าร้าง/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1. ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวะ

( ) 3. อุดมศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. อาชีพหลัก

( ) 1. แม่บ้าน ( ) 2. เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานบริษัท

( ) 3. อาชีพอิสระ/ค้าขาย ( ) 4. อื่นๆ .....

6. ท่านมีรายได้สุทธิต่อเดือนโดยยังไม่หักค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ยประมาณ

( ) 1. 10,000 – 15,000 บาท ( ) 2. 15,001 – 20,000 บาท

( ) 3. 20,001 – 25,000 บาทขึ้นไป

7. ท่านได้กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน

( ) 1. น้อยกว่า 3 ครั้ง ( ) 2. 3-5 ครั้ง

( ) 3. มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<u>ส่วนที่ 2</u> การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่องว่างขวามือที่ตรงกับการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว (กรุณาตอบทุกข้อ)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	**เป็นประจำ**	**เกือบประจำ**	**เป็นบางครั้ง**	**น้อยครั้ง**	**ไม่เคยทำ**
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมวิสามัญอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มต้น					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอหรือพิจารณาโครงการที่เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาของชุมชน					
3. ท่านมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับกองทุนหมู่บ้าน					
4. ท่านสามารถคิดและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระในการดำเนินงานบนพื้นฐานของเหตุผล โดยไม่ถูกชี้นำทางความคิดจากผู้อื่น					
5. ท่านได้รับสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน					
6. ท่านได้นำเสนอปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านต่อคณะกรรมการหรือในที่ประชุมเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข					
7. ท่านได้นำเสนอปัญหาที่ได้นำมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน					
8. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจการจัดสรรผลกำไรของกองทุนหมู่บ้าน					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้องครั้ง	ไม่เคยทำ
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 1. ท่านชักชวนสมาชิกในชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน					
2. ท่านเสียสละแรงงานทุนทรัพย์ หรือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานกิจกรรม					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประสานงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ					
4. ท่านร่วมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยกัน พร้อมนำมาปรับปรุงโครงการกองทุนหมู่บ้าน					
5. ท่านได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้ความรู้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
6. ท่านได้สนับสนุนและส่งเสริมจ่ายค่าตอบแทน หรือมอบของรางวัลให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เช่น มีการจับรางวัลสำหรับผู้ชำระเงินกู้ในวันแรก					
7. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนหมู่บ้านและสนองต่อความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ท่านขอกู้ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ประกอบอาชีพ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ					
9. ท่านสามารถนำเงินกู้มาคืนตามกำหนดทุกครั้ง					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้องครั้ง	ไม่เคยทำ
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 1. เมื่อสมาชิกประสบปัญหากองทุนหมู่บ้านได้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
2. ท่านมีส่วนในการนำเงินจากเงินกู้ยืมมาใช้ในการลงทุนพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้					
3. ท่านนำเงินกองทุนไปใช้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของครอบครัว					
4. ท่านได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านจากการกู้ดอกเบี้ยต่ำ					
5. ท่านได้รับสวัสดิการจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ					
6. ท่านได้นำความรู้จากการเข้าร่วมกองทุนมาเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา					
7. ท่านได้รับเงินปันผลจากกองทุนหมู่บ้านสม่ำเสมอ					
8. ท่านได้รับการยกย่อง ชมเชย จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
9. สมาชิกท่านอื่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือกับท่านในยามที่ท่านประสบปัญหา					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	เป็นประจำ	เกือบประจำ	เป็นบางครั้ง	น้องครั้ง	ไม่เคยทำ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 1. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารกองทุนหมู่บ้าน					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้าน					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกำหนดการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบโครงการที่เสนอขอกู้เงิน ของสมาชิก ก่อนการอนุมัติเงินกู้					
5. ท่านมีส่วนประเมินผลความสำเร็จโดยร่วมของโครงการกองทุนหมู่บ้าน					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักฐานทางการเงินต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน					
7. ท่านมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินกิจกรรมภายในกองทุนหมู่บ้าน					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน ในรอบปีที่ผ่านมา					

<u>ส่วนที่ 3</u> ข้อเสนอแนะ

……

……

……

……

……

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ผลทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
A 1	138.80	79.614	.442	.875
A 2	138.77	77.771	.487	.874
A 3	138.80	78.993	.388	.876
A 4	138.90	77.266	.442	.875
A 5	138.73	77.168	.478	.874
A 6	138.87	76.326	.540	.872
A 7	138.70	80.010	.253	.879
A 8	138.73	76.685	.570	.872
B 1	138.80	81.062	.329	.877
B 2	138.87	78.326	.451	.875
B 3	138.83	76.420	.555	.872
B 4	138.57	75.840	.626	.871
B 5	138.87	79.499	.301	.878
B 6	138.63	77.964	.453	.874
B 7	138.93	82.478	.113	.880
B 8	138.73	79.926	.418	.876
B 9	138.50	81.155	.165	.880
C 1	138.53	81.016	.144	.882
C 2	138.37	79.206	.376	.876
C 3	138.33	79.540	.394	.876
C 4	138.47	79.223	.381	.876
C 5	138.27	77.720	.614	.872
C 6	138.47	78.120	.442	.875

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
C 7	138.33	79.609	.386	.876
C 8	138.43	77.564	.490	.874
C 9	138.30	79.459	.284	.878
D 1	138.83	81.385	.325	.877
D 2	138.77	80.530	.257	.878
D 3	138.73	79.651	.332	.877
D 4	138.63	79.482	.220	.881
D 5	138.77	76.116	.649	.870
D 6	138.80	78.166	.471	.874
D 7	138.73	81.444	.154	.880
D 8	138.80	75.062	.565	.871

Reliability Coefficients

N of Cases = 30 N of Items = 34 Cronbach's Alpha = .879

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาว สุภาชนก เหล็กกล้า
วัน เดือน ปี ที่เกิด	8 กุมภาพันธ์ 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์